

Promemoria

Ändrade regler för tillstånd att använda radiosändare, m.m.

Promemorians huvudsakliga innehåll

I denna promemoria föreslås en modernisering och effektivisering av reglerna för tillstånd att använda radiofrekvenser i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Tillstånd att använda radiosändare ska kunna avse inte bara rätt att använda en viss radiosändare, utan också en generell rätt att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme. Den som har ett sådant tillstånd ska inte behöva något särskilt tillstånd för varje enskild radiosändare. När det kan antas att antalet tillstånd att använda radiosändare som kan beviljas inte räcker till för alla som vill och skulle kunna bedriva verksamhet inom ett frekvensutrymme, ska tillstånd som utgångspunkt alltid fördelas efter allmän inbjudan till ansökan.

Giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme ska efter särskild ansökan kunna förlängas med en bestämd tid, om tillståndshavaren gör sannolikt att en förlängning kommer att medföra ett väsentligt förbättrat utbud av elektroniska kommunikationstjänster. Giltighetstiden ska dock inte få förlängas om en förlängning skulle hämma, eller riskera att hämma, förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens. En ansökan om förlängning ska göras minst två år innan tillståndstiden löper ut.

Giltighetstiden för tillstånd att använda en viss radiosändare ska som huvudregel utan särskild ansökan förlängas med maximalt fem år när giltighetstiden går ut. Tillståndsmyndigheten ska kunna besluta att inte förlänga giltighetstiden under vissa angivna förutsättningar. Om tillståndsmyndigheten i sådant fall finner att förlängning kan ske om tillståndsvillkoren ändras, ska i stället förlängning ske och tillståndsvillkoren ändras.

Alla tillstånd att använda radiosändare ska kunna överlåtas eller hyras ut efter medgivande av tillståndsmyndigheten. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande i de fall uthyrning avser en kortare period eller annars är av begränsad omfattning.

Sekretess ska gälla i ärenden om meddelande av tillstånd att använda radiosändare efter allmän inbjudan till ansökan för uppgifter i ansökningar och bud eller som i övrigt hänför sig till ärendet, om det kan antas att syftet med förfarandet motverkas om uppgiften röjs.

Det särskilda tvistlösningsförfarandet i lagen om elektronisk kommunikation ska omfatta alla tvister om samtrafik och andra former av tillträde.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 april 2010.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
2	Förslag till lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	14
3	Gällande rätt	15
3.1	Lagen om elektronisk kommunikation.....	15
3.2	Tillämpliga EG-direktiv	20
4	Ändrade regler för tillstånd att använda radiosändare	24
4.1	Behovet av reformer.....	24
4.2	Tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme	26
4.3	Förfarandet med allmän inbjudan till ansökan om tillstånd.....	28
4.4	Förlängning av tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme	32
4.5	Förlängning av tillstånd att använda en viss radiosändare.....	35
4.6	Överlåtelse och uthyrning av tillstånd.....	36
5	Sekretess vid inbjudningsförfaranden.....	40
6	Twistlösning	45
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	47
8	Konsekvenser.....	49
9	Författningskommentar.....	51
9.1	Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation	51
9.2	Lagen om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	57
	Sammanfattning av betänkandet Effektivare signaler (SOU 2008:72)...	58
	Betänkandets lagförslag.....	63
	Förteckning över remissinstanserna	72

1 Bakgrund

Den 19 juli 2007 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att bl.a. undersöka behovet av ändrade regler för tillståndsgivning, överlåtelse av tillstånd och tillståndens längd enligt 3 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Utredaren skulle också undersöka behovet av sekretesskydd för uppgifter i ansökningar och bud vid inbjudningsförfaranden för tillstånd enligt 3 kap. LEK. Utredningen fick namnet Frekvensutredningen.

Den 31 juli 2008 överlämnade utredaren betänkandet Effektivare signaler (SOU 2008:72). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig i Näringsdepartementet (N2008/4773/ITP).

Denna promemoria, som utarbetats inom Näringsdepartementet, utgör en komplettering och bearbetning av de förslag som lämnats av Frekvensutredningen. I vissa avseenden lämnas förslag på alternativa lösningar av de frågor som utredningen behandlat.

Med anledning av ett pågående överträdelseärende mot Sverige avseende bristande genomförande av artikel 20 i det s.k. ramdirektivet (2002/21/EG) innehåller promemorian ett förslag om att utvidga omfånget av det särskilda tvistlösningsförfarandet i LEK.

2 Förslag till lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

dels att 3 kap. 1, 4, 6, 8–11 och 23 §§, 4 kap. 13 §, 7 kap. 6 och 10 §§ och 8 kap. 1 och 17 §§ samt rubriken närmast 3 kap. 23 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 10 § ska lyda ”*Digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio m.m.*” och att rubriken före 3 kap. 12 § ska lyda ”*Tillståndstid*”,

dels att det i lagen ska införas sju nya paragrafer, 3 kap. 11 a, 12 a–d, 24 och 25 §§, samt närmast före 3 kap. 6 och 11 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §

För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda *en* radiosändare krävs tillstånd enligt bestämmelserna i detta kapitel.

För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda radiosändare krävs tillstånd enligt bestämmelserna i detta kapitel. *Ett tillstånd att använda radiosändare ska avse rätt att använda en viss radiosändare eller att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme.*

4 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Därvid får föreskrivas villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår *skall* uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som anges i 11 § 1–5, 7–10 och 12.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Därvid får föreskrivas villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår *ska* uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som anges i 11 § 1–7 och 9 samt 11 a § 1, 2 och 4.

Undantag enligt första stycket får tidsbegränsas, varvid 12 § andra stycket har motsvarande tillämpning.

6 §

Tillstånd att använda radiosändare *skall* beviljas, om

1. det kan antas att *radiosändaren* kommer att användas på ett sådant sätt att risk för otillåten skadlig störning inte uppkommer,

2. *radiosändaren, tillsammans med avsedd radiomottagare, är så beskaffad i tekniskt hänseende att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i en miljö som den är avsedd för,*

3. radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet,

4. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen,

5. radioanvändningen inte kommer att ta i anspråk frekvensutrymme som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

6. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som avses i 3 §, och

7. det inte med hänsyn till att sökanden tidigare har fått tillstånd återkallat eller något annat liknande förhållande finns skälig anledning att anta att *radiosändaren* kommer att *användas* i strid med

Tillstånd att använda radiosändare *ska* beviljas, om

1. det kan antas att *radiofrekvenserna* kommer att användas på ett sådant sätt att risk för otillåten skadlig störning inte uppkommer,

2. radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet,

3. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen,

4. radioanvändningen inte kommer att ta i anspråk frekvensutrymme som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

5. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som avses i 3 §, och

6. det inte med hänsyn till att sökanden tidigare har fått tillstånd återkallat eller något annat liknande förhållande finns skälig anledning att anta att *radioanvändningen* kommer att *ske* i strid med till-

tillståndsvillkoren.

Tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får meddelas endast om sådant tillstånd *föreligger*.

ståndsvillkoren.

Tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får meddelas endast om sådant tillstånd *finns*.

Om tillståndet avser en viss radiosändare ska denna, tillsammans med avsedd radiomottagare, vara så beskaffad i tekniskt hänseende att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i den miljö som den är avsedd för.

8 §¹

När det uppkommer fråga om att meddela tillstånd att använda radiosändare för nya eller väsentligt ändrade radioanvändningar och det kan antas att det frekvensutrymme som kan avsättas för verksamheten inte är tillräckligt för att ge tillstånd åt alla som vill och skulle kunna bedriva sådan verksamhet, skall prövning ske efter allmän inbjudan till ansökan, om inte särskilda skäl föranleder annat. Detsamma gäller när det frekvensutrymme som avsatts för en viss radioanvändning utökas eller på annat sätt medger att ytterligare tillstånd meddelas.

Första stycket gäller inte sådan radioanvändning som

1. huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen,

2. är avsedd för privat bruk, eller

3. behövs för verksamhet som bedrivs i syfte att tillgodose allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Prövning enligt första stycket *skall* ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet *skall*

När det kan antas att antalet tillstånd att använda radiosändare som kan beviljas inte räcker till för alla som vill och skulle kunna bedriva verksamhet inom ett frekvensutrymme, ska tillstånden fördelas efter allmän inbjudan till ansökan, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Prövning enligt första stycket *ska* ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet *ska*

¹ Senaste lydelse 2006:636.

vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa förfaranden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en allmän inbjudan enligt första stycket, vilken radioanvändning som omfattas av undantaget i andra stycket 3 och om förfarande enligt tredje stycket.

9 §

Tillstånd att använda radiosändare *skall* avse en viss radioanvändning. *Tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning och tillstånd att använda enskilda radiosändare inom denna användning får meddelas vid skilda tillfällen.*

Tillstånd att använda radiosändare *ska* avse en viss radioanvändning.

10 §²

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda *radiosändaren* för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 3 kap. 8 § 8 radio- och TV-lagen (1996:844) inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda *radiosändare* för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 3 kap. 8 § 8 radio- och TV-lagen (1996:844) inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Villkor

11 §

Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,
3. täckning och utbyggnad inom landet,
4. *antennens och i övrigt radiosändarens beskaffenhet,*
4. *det geografiska område som tillståndet avser,*
5. *det geografiska område inom vilket en mobil radiosändare får användas,*

² Senaste lydelse 2007:1284.

6. var antennen till en fast radiosändare skall vara belägen,

7. kompetenskrav för den som skall handha radioanläggningen,

8. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,

9. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser *skall* uppställas som villkor när den som *skall* tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

10. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,

11. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt

12. annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

5. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,

6. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser *ska* uppställas som villkor när den som *ska* tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

7. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,

8. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt

9. *tekniska krav och* annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

11 a §

Ett tillstånd att använda en viss radiosändare får, förutom vad som anges i 11 §, förenas med villkor om

1. *antennens och i övrigt radiosändarens beskaffenhet,*

2. *det geografiska område inom vilket en mobil radiosändare får användas,*

3. *var antennen till en fast radiosändare ska vara belägen, samt*

4. *kompetenskrav för den som ska handha radioanläggningen.*

12 a §

När giltighetstiden för ett tillstånd att använda en viss radiosändare löper ut, ska giltighetstiden förlängas med samma tid som tillståndet senast gällt, dock längst med fem år. Om tillståndshavaren begär det får en kortare tid bestämmas.

Första stycket gäller endast om giltighetstiden för tillståndet överstiger sex månader.

12 b §

Tillståndsmyndigheten ska besluta att giltighetstiden inte ska förlängas enligt 12 a § om

- 1. någon av de förutsättningar för att meddela tillstånd som anges i 6 § inte är uppfylld, eller*
- 2. sökanden begär det.*

Om ändamålet med åtgärden lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras, ska dock giltighetstiden förlängas enligt 12 a § och tillståndsvillkoren ändras.

12 c §

Giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme får efter särskild ansökan förlängas med en bestämd tid, om

- 1. de förutsättningar för att meddela tillstånd som anges i 6 § är uppfyllda, och*
- 2. tillståndshavaren gör sannolikt att en förlängning kommer att medföra ett väsentligt förbättrat utbud av elektroniska kommunikationstjänster.*

Giltighetstiden får inte förlängas om en förlängning skulle hämma, eller vara ägnad att hämma, förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens.

En ansökan om förlängning av tillståndstiden ska göras senast två år före tillståndstidens utgång.

12 d §

Vid förlängning av tillståndstiden enligt 12 c § får tillståndsmyndigheten meddela de nya eller ändrade villkor som förlängningen föranleder.

När giltighetstiden för tillstånd och tillståndsvillkor bestäms ska 12 § första stycket andra menin-

Överlåtelse av tillstånd

Överlåtelse och uthyrning av tillstånd

23 §

Tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare *eller nummer* får överlåtas efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet. Sådant medgivande *skall* lämnas, om

1. förvärvaren uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillståndet meddelades,

2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen,

3. överlåtelsen inte leder till ändrad användning av radiofrekvenserna, om denna är harmoniserad enligt bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, och

4. det inte finns något annat särskilt

Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet. Vid överlåtelse av del av tillstånd skall den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid medgivandet får myndigheten meddela de nya eller ändrade villkor som överlåtelsen föranleder.

En överlåtelse i strid med denna paragraf är utan verkan.

Tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare får överlåtas *eller hyras ut* efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet. Sådant medgivande *ska* lämnas, om

1. förvärvaren *eller hyrestagaren* uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillståndet meddelades,

2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen *eller uthyrningen* inverkar menligt på konkurrensen,

3. överlåtelsen *eller uthyrningen* inte leder till ändrad användning av radiofrekvenserna, om denna är harmoniserad enligt bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, och

skäl mot det.

Förvärvaren *eller hyrestagaren* övertar överlåtarens *eller uthyrarens* rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet. Vid överlåtelse av del av tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid medgivandet får myndigheten meddela de nya eller ändrade villkor som överlåtelsen *eller uthyrningen* föranleder.

En överlåtelse *eller uthyrning* i strid med denna paragraf är utan verkan.

24 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande i de fall uthyrning enligt 23 § avser en kortare period eller annars är av begränsad omfattning.

25 §

Tillstånd eller del av tillstånd att använda nummer får överlåtas enligt de förutsättningar och på de villkor som anges i 23 §.

4 kap.

13 §

En operatör får inte förpliktas att tillämpa olika villkor för likvärdiga tjänster.

En skyldighet som gäller tillträde skall vara knuten till de tjänster som faktiskt tillhandahålls, om inte annat följer av villkor som beslutats enligt 3 kap. 11 §.

En skyldighet som gäller tillträde skall vara knuten till de tjänster som faktiskt tillhandahålls, om inte annat följer av villkor som beslutats enligt 3 kap. 11 *eller 11 a* §.

7 kap.

6 §

Ett tillstånd får återkallas och tillståndsvillkor ändras omedelbart, om

1. ett sådant tillstånd som avses i 3 kap. 6 § andra stycket har upphört att gälla, om inte särskilda skäl talar mot en återkallelse,

2. den som har sökt tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter av betydelse för tillståndet,

3. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas,

4. tillståndshavaren trots påminnelse inte betalar avgift enligt 8 kap. 17 eller 18 §, eller

5. tillståndshavaren begär att tillståndet skall återkallas.

Tillståndsvillkor får också ändras omedelbart i fall som avses i 3 kap. 23 §.

Tillståndsvillkor får också ändras omedelbart i fall som avses i 3 kap. 23 *och 25 §§*.

Ett tillstånd får återkallas enligt första stycket 1–3 endast om ändamålet med återkallelsen inte lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

10 §³

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller till-

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller till-

³ Senaste lydelse 2009:546.

hörande tjänster och tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

hörande tjänster får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, eller

2. tvisten i övrigt rör samtrafik eller andra former av tillträde.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

8 kap.

1 §

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19 och 23 §§,

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19, 23 och 25 §§,

2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till gagn för konsumenterna enligt 5 kap.,

3. klart definierade statistiska ändamål,

4. marknadsanalys enligt 5 och 6 §§, eller

5. beslut om skyldigheter enligt 4 och 5 kap.

Uppgifter som avses i första stycket 2–5 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

17 §

En handläggningsavgift får tas ut av den som

1. anmäler verksamhet enligt 2 kap. 1 §, eller

2. ansöker om tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19 eller 23 §.

2. ansöker om tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19, 23 eller 25 §.

En årlig avgift *skall* betalas av den som

En årlig avgift *ska* betalas av den som

1. bedriver verksamhet som är anmäld enligt 2 kap. 1 §, eller

2. innehar tillstånd enligt 3 kap. 1 eller 19 §.

Handläggningsavgiften *skall* motsvara myndighetens kostnader för handläggningen av ärendet. De årliga avgifterna *skall* sammantaget motsvara de kostnader som en

Handläggningsavgiften *ska* motsvara myndighetens kostnader för handläggningen av ärendet. De årliga avgifterna *ska* sammantaget motsvara de kostnader som en

myndighet i övrigt har för sin verksamhet enligt denna lag. Avgifterna *skall* fördelas med skälig andel på dem som bedriver anmäld verksamhet eller innehar tillstånd.

myndighet i övrigt har för sin verksamhet enligt denna lag. Avgifterna *ska* fördelas med skälig andel på dem som bedriver anmäld verksamhet eller innehar tillstånd.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2010.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för tvister som avgjorts av tillsynsmyndigheten före ikraftträdandet.
 3. Äldre föreskrifter om krav på tillstånd för att använda enskilda radiosändare inom ramen för ett tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning gäller fortfarande om detta tillstånd meddelats före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska föras in en ny paragraf, 17 kap. 4 a §, av följande lydelse samt närmast före 17 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

Tillstånd att använda radiosändare

4 a §

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till ärende om meddelande av tillstånd att använda radiosändare efter allmän inbjudan till ansökan enligt 3 kap. 8 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, om det kan antas att syftet med förfarandet motverkas om uppgiften röjs.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2010.

3 Gällande rätt

3.1 Lagen om elektronisk kommunikation

Allmänt om lagen om elektronisk kommunikation

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet. Syftet ska uppnås främst genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen främjas. Samhällsomfattande tjänster ska dock alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser. Vid lagens tillämpning ska särskilt beaktas elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet.

Genom LEK har i huvudsak det EG-rättsliga regelverket för elektronisk kommunikation genomförts. Det EG-rättsliga regelverket består av fem harmoniseringsdirektiv, varav ett ramdirektiv och fyra sänddirektiv, samt ett beslut om radiospektrumpolitik.

Åtgärder som vidtas med stöd av LEK får inte vara mer ingripande än som framstår som rimligt och ska vara proportionella med hänsyn till lagens syfte och de övriga intressen som lagen ska skydda.

LEK gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och tjänster samt annan radioanvändning. Bestämmelserna i LEK ersätter inte föreskrifter om prövning enligt annan lag.

Med elektroniska kommunikationsnät avses system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigerings samt andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs. Exempel på nät är tele- och kabel-TV-nät. Med elektroniska kommunikationstjänster avses tjänster som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät.

Post- och telestyrelsen (PTS) är den myndighet som tar emot anmälningar, prövar ansökningar, handlägger ärenden, prövar tvister samt utövar tillsyn enligt lagen och enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen m.m. I ärenden om bl.a. ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare ska myndigheten ge berörda parter och andra som kan ha intresse i saken skälig tid, som regel minst fyra veckor, att yttra sig innan beslut fattas.

Rätten att använda radiofrekvenser regleras i 3 kap. LEK.

Allmänt om tillstånd att använda radiofrekvenser

Rätten att använda radiofrekvenser är kopplad till rätten att använda radiosändare. För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda en radiosändare krävs tillstånd enligt bestämmelserna i 3 kap. LEK. Tillstånd att använda radiosändare ska avse en viss radioanvändning. Tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning och tillstånd att använda enskilda radiosändare inom denna användning får meddelas vid skilda tillfällen.

Om användningen av frekvensutrymme samt villkoren och förfarandet för beviljande av tillstånd att använda radiosändare har harmoniserats i enligt med internationella avtal eller EG-rätten ska den som har beviljat sådant tillstånd anses ha tillstånd att använda radiosändare i Sverige eller på svenskt fartyg eller luftfartyg.

Krav på tillstånd att använda radiosändare gäller inte för Polisen, Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt eller för viss verksamhet hos Försvarets materielverk. Om tilldelning av radiofrekvenser för dessa instanser beslutar den myndighet som regeringen bestämmer efter hörande av Försvarsmakten respektive Rikspolisstyrelsen.

Post- och telestyrelsen (PTS) har bemyndigats att meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten rörande radiosändare. Samtidigt får villkor föreskrivas om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som närmare anges i lagen. Ett sådant undantag får tidsbegränsas. Vid ett tidsbegränsat undantag ska bl.a. den tekniska utveckling som kan väntas samt den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen beaktas. Den som undantagits från tillståndsplikt eller som inte omfattas av kravet på tillstånd ska vid tillämpningen av LEK anses ha tillstånd enligt lagen.

Utgångspunkten är att tillstånd att använda radiosändare ska beviljas under vissa förutsättningar

Tillstånd att använda radiosändare ska enligt 3 kap. 6 § LEK beviljas om ett antal förutsättningar är uppfyllda. På radiosändaren uppställs kraven att det ska kunna antas att den kommer att användas på ett sådant sätt att risk för otillåten skadlig störning inte uppkommer samt att den, tillsammans med avsedd radiomottagare, är så beskaffad i tekniskt hänseende att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i en miljö som den är avsedd för. Begreppet skadlig störning definieras närmare i lagen.

Vad gäller radioanvändningen ska den utgöra en effektiv användning av frekvensutrymmet för att tillstånd ska beviljas. Detta innebär att hänsyn också kan tas till samhällsekonomiska aspekter samt övergripande samhällsnytta av en viss radioanvändning.

Vidare ska det för att tillstånd ska beviljas kunna antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen.

Tillstånd förutsätter vidare att radioanvändningen inte kommer att ta frekvensutrymme i anspråk som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller

frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal eller EG-rätten. Det ska heller inte kunna antas att radioanvändningen kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som bedrivs av polisen eller försvaret. Slutligen anges att det inte ska finnas skälig anledning att anta att radiosändaren kommer att användas i strid med tillståndsvillkoren med hänsyn till att sökanden tidigare har fått tillstånd återkallat eller något annat liknande förhållande.

Tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får meddelas endast om sådant tillstånd föreligger.

Bestämmelsen i 3 kap. 6 § LEK har utformats så att den ska uttrycka att inriktningen vid bedömningen av en tillståndsansökan ska vara positiv, dvs. som regel ska tillstånd beviljas efter ansökan. Inriktningen har sitt ursprung i att radioanvändning historiskt sett ansetts ha särskild betydelse ur yttrande- och informationsfrihetssynpunkt. I lagens förarbeten (prop. 2002/03:110 s. 136) anges emellertid att det samtidigt måste vara möjligt för tillståndsmyndigheten att ta hänsyn till olika intressen vid frekvenstilldelningen, utöver de som följer av intresset av den fria åsiktsbildningen. Det kan därvid vara fråga om samhällsekonomiska aspekter eller den övergripande samhällsnyttan av en viss radioanvändning.

Vidare anges i propositionen att det är viktigt att behoven hos olika sektorer och intressen i samhället, med tillhörande behov av radiofrekvenser, kan tillgodoses i rimlig omfattning. Detta kan ge upphov till svåra avvägningar, men i en situation där frekvensbrist i framtiden kan uppkomma är det inte tillfredställande att bara förlita sig till principen att den som ansöker om ett tillstånd som avser ett ledigt frekvensutrymme ska beviljas detta, utan avseende på vilket behov som finns i samhället av ifrågavarande radioanvändningar. Det noteras att den nya lagen tydligare än tidigare bör avspegla behovet av balansen mellan olika sektorer och intressen i samhället. Detta möjliggörs genom införandet av bedömningsgrunden att tillstånd ska beviljas om radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet. Regeringen ansåg att det bör vara tillståndsmyndigheten som liksom tidigare får göra de rimlighetsöverväganden som erfordras mellan samhällsnyttan och nödvändigheten av olika konkurrerande radioanvändningar. I propositionen anges vidare att de rimlighetsöverväganden som avses i första hand torde gälla mellan olika slags radioanvändningar, t.ex. mobil kontra fast radio, satellitradio kontra terrester radio, och inte mellan olika aktörer för samma slag av radioanvändning. Det påpekas också att bedömningsgrunden bör kunna användas för att inte bevilja ett tillstånd även om det för tillfället inte finns några andra sökande, om det kan antas att frekvensutrymmet i en överblickbar framtid kan behövas för annan radioanvändning som enligt tillståndsmyndighetens bedömning utifrån samhällsnyttan utgör en mera effektiv användning av frekvensutrymmet än den för tillfället aktuella sökandens användning skulle göra. En viktig grundprincip är dock att det bör krävas starka skäl för att neka tillstånd för verksamhet som avses i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

Begränsning av antalet tillstånd och allmän inbjudan till ansökan i vissa fall

Antalet tillstånd som beviljas inom ett frekvensutrymme får enligt 3 kap. 7 § LEK begränsas, om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser. Ett beslut att begränsa antalet tillstånd ska omprövas så snart det finns anledning till det.

När det uppkommer fråga om att meddela tillstånd att använda radiosändare för nya eller väsentligt ändrade radioanvändningar och det kan antas att det frekvensutrymme som kan avsättas för verksamheten inte är tillräckligt för att ge tillstånd åt alla som vill och skulle kunna bedriva sådan verksamhet, ska enligt 3 kap. 8 § LEK prövning ske efter allmän inbjudan till ansökan, om inte särskilda skäl föranleder annat. I förarbetena till paragrafen anges att särskilda skäl att inte tillämpa ett inbjudningsförfarande t.ex. skulle kunna vara att kostnaderna för ett sådant förfarande inte skulle vara försvarliga med hänsyn till den aktuella radioanvändningen (prop. 2002/03:110 s. 140).

Allmän inbjudan till ansökan ska också ske när det frekvensutrymme som avsatts för en viss radioanvändning utökas eller på annat sätt medger att ytterligare tillstånd meddelas. Prövning efter allmän inbjudan till ansökan gäller dock inte sådan radioanvändning som huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket YGL, är avsedd för privat bruk, eller behövs för verksamhet som bedrivs i syfte att tillgodose allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Tillståndsprövningen ska enligt bestämmelsen ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet ska vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa förfaranden. Med jämförande urvalsförfarande avses det som allmänt benämns skönhetstävlan och anbudsförfarande med angivande av pris för tillståndet ska förstås som auktion (a. prop. s. 368). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en allmän inbjudan, vilken radioanvändning som omfattas av de undantagna användningarna och om förfarandet vid prövningen.

Frågan vad som avses med ny eller väsentligt ändrad radioanvändning behandlas inte särskilt i förarbetena till paragrafen, som utformades för att ersätta motsvarande bestämmelser i 14 § telelagen (1993:397) och 9 a § lagen (1993:599) om radiokommunikation. Uttrycket ny eller väsentligt ändrad radioanvändning förekommer även i de tidigare bestämmelserna. I författningskommentaren till bestämmelsen i LEK (a. prop. s. 368) hänvisas också till motiven till 14 § telelagen och 9 a § lagen om radiokommunikation i relevanta delar.

I propositionen rörande telelagen (prop. 1992/93:200 s. 107) anges att när det ska introduceras nya radiotjänster eller så väsentligt ändrade tjänster att de kan jämföras med nya kan det komma att uppstå situationer då en prövning av varje ansökan för sig efter hand inte är en lämplig ordning dels med hänsyn till frekvenseffektivitet, dels till intresset av att få tillstånd rimliga konkurrensförutsättningar. Om det kan förväntas intresse från flera håll att driva den nya tjänsten – det kan exempelvis röra sig om ett nytt mobiltelefonsystem – och det kan antas

att det inte är möjligt att med bibehållande av rimlig frekvenseffektivitet låta alla få plats i frekvensspektrum föreligger omständigheter som pekar på att det kan finnas anledning att tillgripa en ordning med offentlig inbjudan till ansökan. Ett ytterligare förtydligande görs i det att det anges att ett inbjudningsförfarande bör användas när befintlig verksamhet med mobila teletjänster på grund av väsentligt ändrade förutsättningar i tekniskt eller annat hänseende bör prövas på nytt samt att dessa förändringar då bör vara så påtagliga att det närmast kan anses vara fråga om att det kommer att tillhandahållas en ny tjänst eller i vart fall en väsentligt ändrad tillämpning av en tjänst (a prop. s. 109). När motsvarande bestämmelse infördes i lagen om radiokommunikation upprepades hänvisningen till konkurrenssynpunkten och intresset av högsta möjliga frekvenseffektivitet samt tillades att ett inbjudningsförfarande bör användas även när en redan etablerad radioanvändning får ökat frekvensutrymme eller tar mindre frekvensutrymme i anspråk genom att effektiviteten i frekvensutnyttjandet höjs (prop. 1997/98:167 s. 10 f). Däremot nämndes inget om hur bedömningen bör göras av om det är fråga om ny eller väsentligt ändrad radioanvändning.

Villkor för tillståndet

Tillstånd att använda radiosändare får enligt 3 kap. 11 § LEK förenas med villkor om det frekvensutrymme som tillståndet avser, täckning och utbyggnad inom landet, antennens samt i övrigt radiosändarens beskaffenhet. Villkor får också uppställas beträffande det geografiska område inom vilket en mobil radiosändare får användas och var antennen till en fast radiosändare ska vara belägen, kompetenskrav för den som ska handha radioanläggningen och skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan. Villkoren får även innefatta sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller EG-rätten. Villkor i form av skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal får också uppställas. Slutligen får ett tillstånd förenas med villkor om åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd efter allmän inbjudan till ansökan samt om annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

Giltighetstid för tillstånd och tillståndsvillkor

Tillstånd att använda radiosändare och tillstånd till radioanvändning ska beviljas för en bestämd tid. Det finns ingen automatisk rätt till förlängning av tillståndet efter tillståndstidens utgång (prop. 2002/03:110 s. 151). Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden. När tillståndstiden för tillstånd och tillståndsvillkor bestäms ska särskilt framtida förändringar i radioanvändningen, den tid som sändaren är avsedd att användas, den tekniska utveckling som kan väntas och tiden som krävs för att uppnå rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen beaktas. Vidare ska i förekommande fall sådant tillstånd för utsändningar

som krävs enligt annan lag eller föreskrifter beaktas vid bestämmande av tillståndstiden.

Åtgärder mot störningar

Om det uppkommer skadlig störning ska tillståndshavaren omedelbart se till att störningen upphör eller i möjligaste mån minskar om inte störningen är tillåten. Detsamma gäller den som använder en radiomottagare som stör användningen av en annan radiomottagare.

Överlåtelse av tillstånd

Tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare får överlätas efter medgivande av PTS. Sådant medgivande ska lämnas om förvärvaren uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillståndet meddelades, det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen, överlåtelsen inte leder till ändrad användning av radiofrekvenserna om användningen är harmoniserad inom EU och inte andra skäl talar emot. I propositionen anges att särskilda skäl mot att lämna medgivande till överlåtelse kan vara att myndigheten vid sin prövning finner att störning på tjänster i angränsande frekvensband ökar jämfört med den ursprungliga användningen. Beträffande överlåtelse av en del av ett tillstånd att använda radiosändare kan särskilda skäl vara att en överlåtelse skulle medföra ett ineffektivt nyttjande av frekvenserna (prop. 2002/03:110 s. 164).

En förvärvare övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt LEK för tiden efter myndighetens medgivande. Vid överlåtelse av del av tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd. Vid medgivandet får myndigheten meddela de nya eller ändrade villkor som överlåtelsen föranleder. En överlåtelse i strid med LEK är utan verkan.

3.2 Tillämpliga EG-direktiv

Inom området för elektronisk kommunikation finns fem harmoniseringsdirektiv. Dessa är Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektivet), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektivet), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektivet), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktivet om samhällsomfattande tjänster) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation).

I fråga om förvaltningen av radiofrekvenser innehåller direktiven följande.

Artikel 9.1 i ramdirektivet föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa en effektiv förvaltning av radiofrekvenserna för elektroniska kommunikationstjänster inom sitt territorium i enlighet med artikel 8 samma direktiv om de allmänna målen och regleringsprinciperna.

Syftet med auktorisationsdirektivet är att ge en rättslig ram för att säkerställa friheten att tillhandahålla elektronisk kommunikation och elektroniska tjänster och begränsa de administrativa hindren för inträde på marknaden till ett minimum. Förbehåll får därför endast göras i enlighet med de villkor som fastställs i direktivet och eventuella begränsningar i enlighet med artikel 46.1 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Särskilda tillstånd att bedriva verksamhet inom området för elektronisk kommunikation ska inte längre få förekomma. En medlemsstat kan dock införa anmälningsskyldighet (artikel 3.2). Vidare gäller enligt direktivet att särskilda nyttjanderätter, dvs. tillstånd till radiofrekvenser och till nummer, inte ska krävas om det är möjligt att avstå från det (artikel 5). Ska särskilda tillstånd till radiofrekvenser eller nummer ändå beviljas ska det ske genom ett öppet och icke-diskriminerande förfarande med god insyn.

Enligt artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet ska medlemsstaterna, om individuella rättigheter måste beviljas för användningen av radiofrekvenser och nummer, på begäran bevilja företag som tillhandahåller eller nyttjar nät eller tjänster enligt den allmänna auktorisationen sådana rättigheter. Det gäller dock inte om det skulle strida mot bestämmelserna om villkor som är fogade till den allmänna auktorisationen och till nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer eller andra särskilda skyldigheter. Direktivet lämnar också öppet för att det kan finnas behov av att begränsa det antal nyttjanderätter som skall beviljas till radiofrekvenser. Tillståndsprövning ska vidare ske med beaktande av intresset av att säkerställa att resurserna används på ett effektivt sätt.

I andra stycket i artikel 5.2 anges att sådana nyttjanderätter ska beviljas genom ett öppet och icke-diskriminerande förfarande med god insyn. Samtidigt anges att detta inte påverkar de särskilda kriterier och förfaranden som medlemsstaterna antagit för att bevilja nyttjanderätter till radiofrekvenser för leverantörer av innehåll i radio- och TV-sändningar för att verka för de mål som avser allmänintressena i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Vilka villkor som får uppställas för nyttjanderätter för radiofrekvenser framgår av del B i bilagan till direktivet (artikel 6). Uppräkningen är uttömmande. Dessa villkor är följande:

1. Angivande av den tjänst eller typ av nät eller teknik för vilken nyttjanderätt till frekvensen har beviljats, i förekommande fall inbegripet exklusivt nyttjande av en frekvens för överföring av särskilt innehåll eller särskilda audiovisuella tjänster.

2. Faktiskt och effektivt utnyttjande av frekvenserna i enlighet med ramdirektivet, inbegripet krav på lämplig täckning.

3. Tekniska och operativa villkor som är nödvändiga för att undvika skadlig störning och för att begränsa att allmänheten exponeras för elektromagnetiska fält, när sådana villkor skiljer sig från dem som ingår i den allmänna auktorisationen.

4. Maximal giltighetstid i enlighet med artikel 5 i detta direktiv, med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella frekvensplanen.

5. Överlåtelse av rättigheter på rättsinnehavarens initiativ och villkor för detta i enlighet med ramdirektivet.

6. Avgifter för nyttjanderätter i enlighet med artikel 13 i auktorisationsdirektivet.

7. Varje åtagande som under ett urvalsförfarande baserat på konkurrens och jämförelse har gjorts av det företag som erhåller nyttjanderätten.

8. Skyldigheter i enlighet med tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser.

Beträffande giltighetstid för tillstånd anges i punkten B 4 i bilagan till auktorisationsdirektivet att till nyttjanderätter för radiofrekvenser får som villkor knytas maximal giltighetstid i enlighet med artikel 5 i direktivet, med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella frekvensplanen. I artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet anges att om en medlemsstat beviljar nyttjanderätter för en viss tid ska giltighetstiden vara skälig för den ifrågavarande tjänsten.

I artikel 7 i auktorisationsdirektivet finns regler om förfarande för att begränsa det antal nyttjanderätter som ska beviljas till radiofrekvenser. Enligt artikeln ska en medlemsstat, om den överväger om den ska begränsa det antal nyttjanderätter som ska beviljas till radiofrekvenser, bl.a. fästa vederbörlig vikt vid behovet av att ge användarna så stort utbyte som möjligt och underlätta utvecklingen av konkurrens, ge alla berörda parter, inbegripet användare och konsumenter, tillfälle att lägga fram synpunkter på alla begränsningar i enlighet med artikel 6 om förfarande för samråd och insyn i ramdirektivet, offentliggöra alla beslut om att begränsa beviljandet av nyttjanderätter och ange skälen för detta, efter att ha fastställt förfarandet inbjuda till ansökningar om nyttjanderätter, och se över begränsningarna med rimliga intervall eller på skälig begäran av berörda företag.

Vidare anges i artikel 7.2 i auktorisationsdirektivet att om en medlemsstat konstaterar att ytterligare nyttjanderätter till radiofrekvenser kan beviljas ska den offentliggöra detta och inbjuda till ansökningar om sådana rättigheter.

Enligt punkt 3 i samma artikel ska medlemsstaterna, om beviljandet av nyttjanderätter till radiofrekvenser måste begränsas, bevilja sådana rättigheter på grundval av objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella urvalskriterier. För urvalskriterierna ska vederbörlig vikt fästas vid huruvida målen i artikel 8 i ramdirektivet har uppnåtts.

I ingressen till auktorisationsdirektivet anges att om efterfrågan på radiofrekvenser i ett särskilt frekvensområde överstiger tillgången, bör lämpliga och öppna förfaranden följas vid frekvenstilldelningen, för att diskriminering ska kunna undvikas och för att de knappa resurserna ska kunna användas på ett optimalt sätt. När nationella regleringsmyndigheter fastställer kriterier för urvalsförfaranden som grundat sig på konkurrens eller jämförelse bör, anges vidare, de säkerställa att målen i artikel 8 i ramdirektivet uppfylls. Det skulle därför inte strida mot auktorisationsdirektivet om tillämpningen av objektiva, icke-diskriminerande och proportionella urvalskriterier i syfte att främja konkurrensen skulle leda till att vissa företag utesluts från ett konkurrensförfarande eller ett jämförande urvalsförfarande för en särskild radiofrekvens. Det får anses

som relativt vanligt att den konkurrenssituation som råder på marknader som är fullständigt konkurrensutsatta är svår att uppbringa när begränsade resurser, som frekvenser, hanteras. Att bidra till att flera aktörer erbjuder möjligheter för att öka konkurrensen är således något som bör eftersträvas.

4 Ändrade regler för tillstånd att använda radiosändare

4.1 Behovet av reformer

Bedömning: Det finns behov av en moderniserad och mer ändamålsenlig lagstiftning om tillstånd att använda radiosändare. Förvaltningen av radiofrekvenser bör bli effektivare och mer förutsebar för att kunna möta de utmaningar som teknik- och marknadsutvecklingen för med sig och för att bättre kunna bidra till samhällsnyttan.

Utredningens bedömning: Överensstämmer delvis med promemorians. Utredningen gör dessutom bedömningen att lagstiftning bör övervägas för en nationell radiospektrumpolicy. Utredningen ser ett behov bl.a. av att staten ställer så få krav som möjligt på tillstånden. Tyngdpunkten bör i möjligaste mån flyttas från staten till användare av radiofrekvenser så att dessa själva kan bestämma formerna för sin användning.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna anser att det finns ett behov av att reformera reglerna om frekvensanvändning. Reglerna för tillståndsgivning uppfattas som både otidsenliga och ibland motsägelsefulla. *Post- och telestyrelsen (PTS)* framför att både PTS och branschen under en tid har pekat på att det finns ett behov av att se över den reglering som rör frekvensförvaltning. *Generic Mobile Systems Sweden AB* välkomnar tydligare regler såvitt avser förutsättningar och villkor vid bl.a. tillståndsgivning. *Intel Sweden AB* stöder syftet med utredningen att den ska leda fram till en nationell trådlös bredbandsinfrastruktur som till en rimlig kostnad ska kunna nås av alla medborgare på lika villkor. *IT och Telekomföretagen* anser att det är angeläget att lagstiftningen om radiofrekvenser moderniseras. *Krisberedskapsmyndigheten* anser att det är angeläget att det skapas nya framtidssäkra spelregler på frekvensområdet som ger ett effektivt utnyttjande av radiofrekvenser. *Radio- och TV-verket* anser att frekvensförvaltningen bör grundas på en process där den politiska nivån först avsätter ett visst utrymme för ljudradio- och TV-sändningar. *Stockholms Handelskammare* välkomnar utredningens övergripande inriktning att gå mot mer marknadsbaserade metoder för att hantera frekvensutrymmet i Sverige. *Sveriges Kommuner och Landsting* instämmer i att det behövs nya framtidssäkra spelregler på frekvensområdet. *Tele2 Sverige AB* välkomnar att den nuvarande frekvensregleringen ses över eftersom den nuvarande regleringen i väsentliga delar inte är anpassad till den snabba teknikutveckling som sker på bl.a. mobiltelesidan. *Telenor Sverige AB* menar att det är av största betydelse att det skapas ett långsiktigt, förutsägbart och rättssäkert system för såväl befintliga som presumtiva tillståndshavare, men att utredningen inte lyckats föreslå ett system som helt uppfyller dessa krav. *TeliaSonera AB* välkomnar att den nuvarande regleringen för första gången sedan början av 1990-talet blivit föremål för en genomgripande

utvärdering. *Teracom AB* anser att den nuvarande frekvensförvaltningen har vissa brister och kan effektiviseras. *Verket för innovationssystem* ser ett stort behov av tydligare politiska ramar för frekvensförvaltningen. *Kungliga tekniska högskolan (Centrum för Trådlösa System)* menar att om betydande vinster beträffande effektivitet i användningen av frekvenser ska nås på längre sikt så är de föreslagna åtgärderna inte tillräckliga, men man välkomnar utredningens förslag som ger mer marginella vinster i frekvensutnyttjande. *Ericsson* menar att behovet av reformering är över-skattat.

Skälen för bedömningen: Bestämmelserna i 3 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) om rätt att använda radiosändare härstammar från telelagen (1993:597) och lagen (1993:599) om radiokommunikation. Bestämmelserna har i huvudsak förts över oförändrade till LEK trots att det skett en enorm teknisk och marknadsmässig utveckling sedan deras tillkomst. Mot bakgrund av denna utveckling kan det ifrågasättas om bestämmelserna är ändamålsenligt utformade i alla delar.

Området för elektronisk kommunikation kännetecknas av en snabb teknisk utveckling och kontinuerlig marknadsutveckling. För att möta de krav som detta ställer på en effektiv hantering av radiofrekvenser måste lagstiftningen vara modern och utformad på ett sådant sätt att den främjar inte bara konkurrensen utan även ökad samhällsnytta i stort, genom investeringar, utveckling och innovation.

De allt snabbare tekniska landvinningarna och konvergensen inom sektorn gör att man i allt högre utsträckning kan använda olika typer av tekniker för att leverera samma typ av innehåll. I vissa bestämmelser i LEK görs en skillnad mellan befintlig och ny eller väsentligt ändrad radioanvändning. Det gäller särskilt bestämmelsen i 3 kap. 8 § LEK om när tillstånd ska fördelas efter allmän inbjudan till ansökan. En sådan distinktion har med tiden blivit allt svårare att göra. Det kan också ifrågasättas vilken funktion detta rekvisit fyller i dagens läge.

Det är angeläget att regelsystemet är utformat så att det bidrar till ett så effektivt resursutnyttjande som möjligt. I dagens situation, med alltmer ökad efterfrågan på radiofrekvenser, finns det anledning att vidta åtgärder för att undanröja sådana hinder. Ett led i en sådan utveckling är att se till att tillstånd så långt som möjligt fördelas i konkurrens när efterfrågan på radiofrekvenser överstiger utbudet. Vidare finns det skäl att vidta åtgärder för att skapa en bättre andrahandsmarknad för tillstånd att använda radiosändare.

Det råder i dag viss oklarhet i fråga om vad som gäller när giltighetstiden för ett tillstånd löper ut. Det är viktigt med klara och tydliga regler för hur en sådan situation ska hanteras, inte minst mot bakgrund av de stora investeringar som en tillståndshavare förmodas göra under tillståndstiden. Tydliga regler i detta avseende skapar förutsebarhet för alla aktörer på marknaden.

Sammanfattningsvis finns det ett behov av en moderniserad och mer ändamålsenlig lagstiftning som är anpassad till dagens behov. Det bör därför vidtas åtgärder för att åstadkomma detta genom förutsägbara och rättssäkra regler som effektiviserar tillståndsgivningen. Det finns dessutom ett behov av att förena främjandet av investeringar inom området med konkurrenshänsyn och marknadsutveckling.

4.2 Tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme

Förslag: Tillstånd att använda radiosändare ska kunna avse rätt att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme. Sådana tillstånd ska kunna förenas med villkor i enlighet med vad som i dag gäller för tillstånd att använda enskilda radiosändare, med undantag för sådana villkor som avser själva radiosändarens beskaffenhet. Dessutom ska villkor kunna meddelas om vilket geografiskt område som tillståndet omfattar. Tillståndshavaren ska, inom ramen för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme, inte behöva tillstånd för att få att använda enskilda radiosändare.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med promemoriens förslag.

Remissinstanserna: *PTS, Glesbygdsverket, Verket för innovationssystem, IT & Telekomföretagen, Swedish Network Users' Society, Intel Sweden AB, TeliaSonera AB och Teracom AB* tillstyrker förslaget. *Försvarets radioanstalt* tillstyrker förslaget men menar att det måste knytas till ett förbättrat skydd mot störning vid radiokommunikation. *Intel Sweden AB* framhåller att tillstånden inte bör avse alltför små frekvensblock. *Generic Mobile Systems Sweden* menar att det bör klargöras vilka kriterier som ska gälla för geografiska begränsningar och om sådan prövning ska ske vid all tillståndsgivning samt anser att en alltför långtgående geografisk begränsning utan särskilda skäl står i motsats till ett effektivt frekvensutnyttjande. *Ericsson* menar att förslaget rymmer inom befintlig lagstiftning.

Skälen för förslaget: Enligt 3 kap. 1 § LEK krävs tillstånd för att här i landet använda en radiosändare. Tillståndsmyndigheten ska meddela tillstånd om sökanden uppfyller de krav som anges i 3 kap. 6 § LEK. Tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt annan lag, eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får dock meddelas endast om sådant tillstånd föreligger. Tillstånd som meddelas ska enligt 3 kap. 9 § LEK avse en viss radioanvändning och får förenas med de villkor som anges i 3 kap. 11 § LEK.

Utvecklingen inom området för elektronisk kommunikation är dynamisk och ställer krav på kontinuerlig omvärldsbevakning inom PTS verksamhetsplanering och frekvensplanering. Det enskilda frekvensbandets egenskaper, kravet på att tillgodose vidaste möjliga yttrande- och informationsfrihet samt de internationella intentioner som finns för frekvensbandet är avgörande för frekvensplaneringen och för hela frekvensförvaltningen. Kunskap om detta finns naturligtvis hos marknadens aktörer, men också hos PTS som har ansvar för att bl.a. delta i nationellt och internationellt samarbete inom området. Härigenom får myndigheten förutsättas ha den kompetens och framförhållning i sin frekvensplanering som fordras för en ändamålsenlig radiofrekvensförvaltning.

När det gäller utbyggnad av radiobaserade nät, t.ex. mobilnät eller nät för trådlöst bredband, så krävs ett stort antal radiosändare inom sammanhängande block av radiofrekvenser. De frekvenser som används måste som regel ligga i närheten av varandra. Samtidigt är det så att antalet så-

dana sammanhängande frekvensblock är ytterst begränsat eftersom det råder stor efterfrågan på radiofrekvenser för att kunna driva sådana radiobaserade kommunikationsnät. När det gäller sådana radiofrekvenser skulle det därför vara ohållbart att meddela tillstånd annat än för sammanhängande frekvensutrymmen. Inom dessa frekvensutrymmen planerar operatörerna själva de enskilda radiosändarnas placering, till skillnad från tillstånd att använda radiosändare där radioplaneringen görs av PTS.

PTS fattar i dag beslut om att en operatör får använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme, s.k. blocktillstånd. Dessa tillstånd gäller således inte rätt att använda enskilda radiosändare utan avser radioanvändning i större sammanhängande frekvensband. Tillståndshavaren får rätt att använda ett visst frekvensutrymme. Detta ger tillståndshavaren större möjligheter att själv välja vilken tjänst som ska tillhandahållas och vilken teknik som ska användas. Eftersom tillståndshavaren kan kontrollera alla sändare inom det frekvensutrymme som tillståndet omfattar, är det dessutom möjligt att planera användningen av de enskilda radiosändarna på ett sådant sätt att fler sändare kan placeras ut. Härigenom uppnås en effektivare frekvensanvändning. När radioplaneringen i stället görs av PTS och det finns radiosändare som tillhör olika tillståndshavare inom frekvensutrymmet, måste myndigheten ta hänsyn till alla tillståndshavare och planera för de olika sändarna med större marginal för att undvika skadlig störning mellan dem.

Innan blocktilldelning görs krävs att PTS noggrant utreder förutsättningarna för att tilldelningen ska bli så effektiv som möjligt. Myndigheten ska ta ställning till bl.a. tillståndens frekvensmässiga och geografiska omfattning, men även koordinera tillståndsgivningen med grannländer. Ett tillstånd behöver inte nödvändigtvis ge tillståndshavaren en exklusiv rätt att utnyttja det tilldelade frekvensutrymmet. PTS kan i tillståndsvillkor föreskriva att tillståndshavaren ska dela frekvensutrymmet med andra, t.ex. genom undantag från tillståndsplikt för lågeffektradioanvändning, om en sådan delning är förenlig med principen om en effektiv användning av frekvensutrymmet. PTS gör ingen specifik analys av skadlig störning inom det tilldelade frekvensutrymmet. Däremot krävs att eventuella kompatibilitetsproblem hanteras. Detta kan ske på olika sätt, t.ex. genom att skapa s.k. skyddsband i form av ett frekvensområde som ingen tillståndshavare får använda. På senare tid har det blivit vanligare med s.k. spektrummasker, dvs. tekniska krav som anger hur mycket utsändning tillståndshavaren får åstadkomma på angränsande frekvensband respektive hur mycket inkommande utsändningar som denne får acceptera från angränsande användare.

Det finns i dagsläget inte någon uttrycklig möjlighet i lagen att meddela tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme. För att kunna åstadkomma en så effektiv frekvensanvändning som möjligt bör en sådan möjlighet införas i LEK.

Det krävs för närvarande tillstånd för att använda varje enskild radiosändare. Den som har fått ett sådant blocktillstånd som beskrivits ovan måste därför även ansöka om tillstånd för varje radiosändare som ska användas inom ramen för tillståndet. Det kan röra sig om tusentals sändare, vilka alla måste provas enligt de förutsättningar som anges i 3 kap. 6 § LEK. I fråga om tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme fyller ett sådant förfarande ingen egentlig funk-

tion. Eftersom tillståndshavaren själv planerar frekvensanvändningen inom det tilldelade frekvensutrymmet och placerar sändare så att skadlig störning undviks gör PTS i dag endast en summarisk prövning i ärenden om tillstånd att använda radiosändare i dessa fall. Det finns inget starkt allmänt skäl att ha ett sådant dubbelt förfarande. Tvärtom skapar det bara onödig administration för såväl tillståndshavarna som för PTS. För den som har fått tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme bör det därför inte gälla något tillståndskrav för att använda enskilda radiosändare inom ramen för detta tillstånd. Däremot bör tillståndskravet gälla om någon annan vill använda radiosändare inom ett sådant frekvensutrymme.

Tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme bör kunna förenas med villkor i enlighet med vad som gäller för tillstånd att använda en viss radiosändare, naturligtvis med undantag för sådana villkor som avser själva radiosändarens beskaffenhet. Det måste också säkerställas att skadlig störning inte uppstår på angränsande frekvensband eller i angränsande geografiska områden. De tekniska krav som behövs för att säkerställa detta, t.ex. i form av s.k. spektrummasker, har tidigare meddelats i villkoren för tillstånd att använda radiosändare. I och med att sådana tillstånd inte ska krävas inom ramen för tillstånd att använda ett visst frekvensutrymme bör dessa tillstånd uttryckligen kunna förenas med de tekniska krav som behövs för att undvika skadlig störning.

Det finns i vissa fall anledning att geografiskt begränsa tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensområde. Detta är redan i dag möjligt med stöd av bestämmelsen i 3 kap. 11 § 12 LEK om uppställande av villkor som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande. Av tydlighetsskäl bör det dock i en ny punkt i 3 kap. 11 § anges uttryckligen att sådana geografiska begränsningar kan uppställas.

4.3 Förfarandet med allmän inbjudan till ansökan om tillstånd

Förslag: När det kan antas att antalet tillstånd att använda radiosändare som kan beviljas inte räcker till för alla som vill och skulle kunna bedriva verksamhet inom ett frekvensutrymme, ska tillstånd fördelas efter allmän inbjudan till ansökan, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Utredningens förslag: Överensstämmer i sak med promemorians förslag.

Remissinstanserna: *Glesbygdsverket, Verket för innovationssystem, TeliaSonera, IT & Telekomföretagen, Swedish Network Users' Society* och *Intel Sweden AB* tillstyrker förslaget. *TeliaSonera AB* anser dock att allmän inbjudan till ansökan bara ska ske när det finns utrymme att dela ut ytterligare tillstånd och det samtidigt är så att efterfrågan inte kan tillgodoses. *Sveriges advokatsamfund* avstyrker förslaget. *PTS* anser att kriteriet att det ska antas råda frekvensbrist för att inbjudningsförfarandet ska få tillämpas ska tas bort. Myndigheten anser vidare att bestämmelsen i 3 kap. 8 § första stycket andra meningen kan strykas om utredningens

förslag genomförs. *Justitiekanslern* menar att utredningen borde ha be-
lyst frågan huruvida förfarandet med allmän inbjudan till ansökan till-
godoser kravet i YGL på att tilldelning av frekvenser ska ske på ett sätt
som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet. Vidare menar Justitiekans-
lern att det behövs mer utredning i frågan om det förhållandet att TV-
och radioprogram i allt större omfattning sänds över mobilnätet gör att
huvudsaklighetsrekvisitet i 3 kap. 8 § andra stycket LEK kan skapa
gränsdragningsproblem när det gäller om tilldelning av frekvenser ska
prövas enligt 3 kap. 8 § första stycket eller 3 kap. 6 § samma lag.

Skälen för förslaget: En ansökan om tillstånd att använda radiosän-
dare ska alltid prövas enligt de bedömningsgrunder som finns i 3 kap. 6 §
LEK. Sedan lång tid tillbaka gäller att prövningen ska ha en positiv in-
riktning, dvs. göras med utgångspunkt från att ansökan normalt ska be-
viljas (se prop. 2002/03:110 s. 134 ff och prop. 1992/93:200 s. 105 och
193). I vissa fall ska dock tillståndsprövningen enligt 3 kap. 6 § LEK ske
efter en allmän inbjudan till ansökan. Så är enligt 3 kap. 8 § första
stycket LEK fallet när det uppkommer fråga om att meddela tillstånd att
använda radiosändare för nya eller väsentligt ändrade radioanvändningar
och det kan antas att det frekvensutrymme som kan avsättas för verk-
samheten inte är tillräckligt för att ge tillstånd åt alla som vill och skulle
kunna bedriva sådan verksamhet, om inte särskilda skäl föranleder annat.
Detsamma gäller när det frekvensutrymme som kan avsättas för en viss
radioanvändning utökas eller på annat sätt medger att ytterligare tillstånd
meddelas.

Kravet på att det ska vara fråga om ny eller väsentligt ändrad radio-
användning för att inbjudningsförfarande ska kunna komma i fråga har
överförts oförändrat till LEK från 14 § telelagen (1993:597) och 9 a §
lagen (1993:599) om radiokommunikation (se prop. 2002/03:110, s. 140
och 367 f). I förarbetena till 14 § telelagen anförs att det kan vara fråga
om ny eller väsentligt ändrad radioanvändning vid införandet av ett nytt
mobiltelefonssystem (se prop. 1992/93:200 s. 107). I övrigt saknas ut-
talanden om den närmare innebörden av kravet (jfr a. prop. s. 210 ff och
prop. 1997/98:167 s. 10 f).

Den pågående teknikutvecklingen gör att man i allt mindre grad behö-
ver eller bör tilldela radiofrekvenser för skilda tekniker eller typer av
tjänster. Radiovågor används numera för kommunikation som inte fanns
för bara ett tiotal år sedan. Området kännetecknas genom en tydlig kon-
vergens mellan olika typer av elektroniska kommunikationstjänster och
kommunikationsnät. Det betyder att man i allt högre utsträckning kan an-
vända olika typer av tekniker för att leverera samma typ av innehåll. Det
är numera t.ex. möjligt att se på TV i en mobiltelefon och ”tala i telefon”
med hjälp av en dator. Möjligheten att definiera vad som är ny eller
väsentligt ändrad radioanvändning blir som en följd av denna utveckling
allt svårare. Tjänsteutvecklingen handlar inte heller bara om nya tjänster
utan även om kvalitetsförbättringar av existerande tillämpningar som inte
nödvändigtvis behöver innebära ny eller väsentligt ändrad användning.

Syftet med förfarandet i 3 kap. 8 § LEK är att på ett effektivt sätt skilja
sökande åt i en bristsituation. Kan man inte klart avgöra om en tilltänkt
användning är ny eller väsentligt ändrad, och det inte är en sådan situa-
tion där ytterligare tillstånd för en viss radioanvändning kan meddelas,
kan ett inbjudningsförfarande inte användas, även om frekvensbristen är

uppenbar. Detta skulle kunna vara fallet i en situation där den användning som de sökande planerar endast innebär en vidareutveckling eller kvalitetsförbättring som inte är tillräckligt unik eller nyskapande att användningen kan sägas vara ny eller väsentligt ändrad. Enligt nuvarande regler ska tilldelning av frekvenser då ske direkt med tillämpning av 3 kap. 6 § LEK. Den bestämmelsen ger dock inte någon ledning för hur ett urval mellan flera sökande ska göras. I en situation där frekvensbrist råder är detta inte en acceptabel ordning från allmän synpunkt.

Man kan inte utgå från att konkurrens endast uppstår inom vad som kan betecknas ny eller väsentligt ändrad radioanvändning. I dagens läge, med den teknik- och marknadsutveckling som har ägt rum, saknas skäl att ha olika regler för hur urvalet ska gå till när det finns fler intressenter än som kan beredas plats i systemet beroende på vilken typ av radioanvändning som avses. I stället bör utgångspunkten vara att tillstånd att använda radiosändare i sådana fall alltid ska fördelas efter allmän inbjudan till ansökan. Detta bör gälla all tilldelning av radiofrekvenser.

PTS har föreslagit att det inte bör krävas något antagande om frekvensbrist för att 3 kap. 8 § LEK ska kunna tillämpas. Bakgrunden synes vara att de medel som står till buds för att avgöra om det råder frekvensbrist ger osäkra indikationer. Det är dock onödigt att genomföra ett inbjudningsförfarande om det inte råder frekvensbrist inom ett visst frekvensutrymme. Syftet med detta är ju att skilja flera sökande åt när efterfrågan på radiofrekvenser i ett frekvensområde överstiger tillgången, allt för att diskriminering ska kunna undvikas och för att de knappa resurserna ska kunna användas på ett optimalt sätt.

Mot bakgrund av det nu sagda bör 3 kap. 8 § första stycket LEK ändras så att utgångspunkten är att tillståndsgivning alltid ska ske efter allmän inbjudan till ansökan i en situation där det råder brist på radiofrekvenser.

Med anledning av vad *Sveriges advokatsamfund* och vissa andra remissinstanser har anfört om vad som gäller för förlängning av tillstånd och den ovan angivna lösningens förenlighet med skyddet för äganderätten kan följande sägas. Radiofrekvenser är en statlig resurs, vars användning är förenad med ett krav på tillstånd enligt reglerna i 3 kap. LEK. Tillstånd gäller enligt 3 kap. 12 § LEK alltid för en bestämd tid. Det finns inte i LEK någon rätt till förlängning av ett tillstånd vid tillståndstidens utgång (se prop. 2002/03:110 s. 151). Någon sådan rätt fanns inte heller enligt lagen om radiokommunikation (se prop. 1992/93:200 s. 219 ff). Förslaget innebär alltså inte att någon drabbas av ett sådant tvångsövertagande som avses i 2 kap. 18 § regeringsformen. Det innebär inte heller någon inskränkning av enskildas användning av mark eller byggnad. Förslaget får mot denna bakgrund anses förenligt med skyddet för äganderätten i regeringsformen. Även vid bedömningen av regleringens förenlighet med egendomsskyddet enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen angående de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), som gäller som svensk lag, måste det beaktas att giltighetstiden för ett tillstånd inte är obegränsad. Eftersom tillståndshavaren inte har någon rätt till förlängning av ett tillstånd, kan ett beslut som innebär att en begärd förlängning inte medges normalt inte anses utgöra ett ingrepp i egendomsskyddet enligt Europakonventionen. Det är dessutom så att det i avsnitt 4.4 och 4.5 föreslås regler om förlängning av tillståndstiden i

vissa fall. Förslaget bedöms således förenligt även med skyddet för äganderätten i Europakonventionen.

Regeln om att tillstånd ska fördelas efter allmän inbjudan till ansökan när efterfrågan överstiger utbudet behöver föras med vissa undantag.

Till en början bör, liksom tidigare, ett urvalsförfarande inte äga rum om det finns särskilda skäl mot det.

I fråga om undantaget i 3 kap. 8 § andra stycket 1 LEK för radioanvändning som huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket YGL har *Justitiekanslern* väckt vissa frågor. Som *Justitiekanslern* har påpekat har utvecklingen inneburit att audiovisuellt innehåll, såsom mobil-TV, ljudradio och överföring av ljud, bilder och texter, blivit ett vanligt förekommande inslag i utbudet i de mobila telefon- och bredbandsnäten och att sådant innehåll åtminstone delvis måste anses riktat till allmänheten enligt vad som sägs i 1 kap. 6 § YGL.

Genom de senaste årens utveckling är det på ett helt annat sätt än tidigare möjligt att sprida innehåll som utgör TV-sändningar eller ljudradio-sändningar via andra former av elektroniska kommunikationsnät än traditionella rundradionät. Borttagandet av kravet på att det ska vara fråga om ny eller väsentligt ändrad radioanvändning för att urvalsförfaranden ska kunna tillämpas kan antas leda till jämförelsevis fler urvalsförfaranden i framtiden.

Huvudsaklighetsrekvisitet i 3 kap. 8 § andra stycket 1 LEK infördes för att sändare för digital-TV och digitalradio skulle omfattas av undantaget även om viss andel av den digitala kapaciteten används för annat än utsändning till allmänheten av radioprogram som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket YGL (se prop. 2002/03:110 s. 140 f). Det finns i dagsläget inte skäl att överge principen att ett inbjudningsförfarande inte är lämpligt för denna typ av radioanvändning. De gränsdragningsproblem som kan uppstå och som *Justitiekanslern* har pekat på torde, trots den utveckling som varit, inte vara vanligt förekommande. Om det uppstår någon tvekan åligger det dock PTS att noggrant pröva om huvudsaklighetsrekvisitet är uppfyllt. Någon ändring i denna del torde därför inte behövas.

Inte heller i övrigt finns det skäl att ändra de undantag från inbjudningsförfarandet som finns i 3 kap. 8 § andra stycket LEK.

Enligt 3 kap. 2 § andra stycket YGL gäller att det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenser tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrande- och informationsfrihet. Vidare gäller enligt 1 kap. 1 § tredje stycket LEK att elektroniska kommunikationers betydelse för yttrande- och informationsfriheten särskilt ska beaktas vid lagens tillämpning. Att fördelningen av frekvenser i ökande utsträckning kan antas ske efter ett inbjudningsförfarande innebär därför inte i sig att de intressen som skyddas genom bestämmelsen i 3 kap. 2 § andra stycket YGL åsidosätts.

Det förtjänar vidare att påpekas att tillgång till Internet för alla medborgare är av stor betydelse för yttrande- och informationsfriheten. Tillgång till Internet främjar friheten att meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor respektive friheten att inhämta och motta upplysningar och att i övrigt ta del av andras yttranden. Inte minst den snabba tillväxten av användarskapat innehåll som bloggar m.m. är ett tecken på att medborgarnas efterfrågan på att presentera olika typer av budskap till

allmänheten via Internet är mycket stor. Internetjänster och annan dataöverföring sker i allt större utsträckning över trådlösa nät. Antalet trådlösa bredbandsuppkopplingar har ökat lavinartat de senaste åren. Detta har bidragit till ökad konkurrens och ökad tillgänglighet genom att fler operatörer har tillkommit, det har blivit ett större tjänsteutbud och att priserna har blivit lägre. Datatrafiken i mobilnäten har mer än tiodubblats sedan 2006. Denna utveckling innebär att det i dag finns ett ökande antal kommunikationskanaler där människor har möjlighet att hävda sin grundlagsskyddade yttrande- och informationsfrihet. Förslaget får mot denna bakgrund anses förenligt med 3 kap. 2 § andra stycket YGL.

4.4 Förlängning av tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme

Förslag: Giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme får efter särskild ansökan förlängas med en bestämd tid, om förutsättningarna i 3 kap. 6 § LEK är uppfyllda och tillståndshavaren gör sannolikt att en förlängning kommer att medföra ett väsentligt förbättrat utbud av elektroniska kommunikationstjänster och väsentligt förbättrad tillgänglighet till sådana tjänster. Förlängning ska inte få ske om det skulle hämma, eller riskera att hämma, förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens.

Ett förlängningsbeslut ska kunna förenas med villkor. En ansökan ska göras senast två år före tillståndstidens utgång.

Utredningens förslag: Överensstämmer inte med promemorians förslag. Utredningens förslag att det inte skulle finnas någon möjlighet till förlängning av tillstånd att använda ett visst frekvensutrymme.

Utredningens bedömning: Det bör på sikt införas ett system med rullande tillståndstider för tillstånd som fördelats efter allmän inbjudan till ansökan. Detta bör dock ske först när det kan kombineras med incitamentsskapande avgifter (s.k. AIP) för att motverka risken för konkurrenshämmande strategiskt agerande.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna framför att det viktigaste är att det bringas klarhet i vilka regler som gäller för tillståndstider. *Glesbygdsverket* och *Verket för innovationssystem, IT & Telekomföretagen, Näringslivets telekomförening, Svenska Stadsnätetsföreningen* och *Konsumentverket* tillstyrker förslaget med rullande tillståndstider och förslaget om att låta utreda AIP. *Telenor Sverige AB* och *Tele2 Sverige AB* välkomnar en övergång till rullande tillståndstider, men menar att nuvarande tillstånd bör förlängas med minst 15 år. Även *PTS* förespråkar rullande tillståndstider men är kritiskt till AIP och anser att de risker för konkurrenshämmande agerande som en modell med rullande tillståndstider kan medföra, kan motverkas med andra verktyg. *Konkurrensverket* tillstyrker förslaget att tillstånd bör tas tillbaka efter tillståndstidens utgång. Verket menar vidare att förslaget om rullande tillståndstider inte bör genomföras om det inte framkommer ytterligare underlag som ger starkt stöd för ett AIP-system, eftersom de internationella erfarenheterna är ytterst begränsade och det underlag som presenteras i utredningen inte

är tillräckligt. *Ericsson* ifrågasätter utredningens antagande om samband mellan låga inträdeshinder och innovation och teknikutveckling. *Hi3G Access AB* tillstyrker utredningens förslag om tidsbestämda tillstånd men vill samtidigt understryka vikten av att alla tillstånd meddelas med en minimitid. *Swedish Network Users' Society* anser att rullande tillstånd förefaller vara en bra balans mellan investeringsvilja och möjligheter för nya aktörer och teknologier förutsatt att uppsägningstiden tar hänsyn till dessa faktorer. *Teracom AB* anför att det är viktigt att tillståndstider generellt är så pass långa att investeringar kan motiveras ekonomiskt. *TeliaSonera AB* anser att nuvarande praxis när det gäller förnyelse av tillstånd ska fortsätta att gälla till dess att ett långsiktigt system med rullande tillståndstider kan införas. *Generic Mobile Systems AB* menar att utredningens förslag ökar risken för omfattande domstolsprocesser.

Skälen för förslaget: För att undvika osäkerhet för såväl enskilda tillståndshavare och potentiella tillståndshavare som för tillståndsmyndigheten om vad som gäller måste det råda tydliga regler för tillståndstider. Bristande förutsägbarhet om vad som gäller vid tillståndstidens utgång försvårar marknadsaktörernas planering och riskerar att hämma investeringsviljan.

Det finns inte anledning att frånga den gällande principen om att tillstånd ska vara tidsbegränsade och att någon automatisk rätt till förlängning inte ska gälla (jfr. prop. 2002/03:110 s. 151). Det bör inte heller råda någon presumtion för att ett tillstånd ska förnyas vid tillståndstidens utgång.

Utredningens förslag att tillstånd som har fördelats efter allmän inbjudan till ansökan alltid ska ha en begränsad giltighetstid utan möjlighet till förlängning, har kritiserats av flera remissinstanser. Bakgrunden är den praxis som har utvecklats i fråga om förlängning av tillstånd i kombination med de stora investeringar som har gjorts under många år av befintliga tillståndshavare. Som flera remissinstanser varit inne på finns det en risk att utredningens förslag skapar en investeringsosäkerhet på marknaden som verkar hämmande på den fortsatta utvecklingen. Den oro som framförts mot utredningens förslag framstår inte som alldeles obefogad.

Ett regelsystem som främjar investeringsviljan i de elektroniska kommunikationsnäten är till nytta för såväl konsumenter som andra slutanvändare. Målsättningen bör vara att reglerna skapar incitament för tillståndshavare att bidra till framväxten av kommunikationstjänster som kommer hela samhället till godo. Staten bör alltså verka i investeringsfrämjande riktning även när det gäller tillståndsgivning för att använda radiofrekvenser. Det finns därför anledning att överväga att vidta åtgärder för att de farhågor som rests inte ska besannas. Det framstår också som rimligt att den som använder en sådan begränsad statlig resurs som radiofrekvenser utgör, så långt som möjligt bidrar till samhällsnyttan.

Ett sätt att lösa problemet är att införa en möjlighet att få tillståndstiden förlängd under vissa särskilt angivna förutsättningar. Ett sådant system skulle kunna utformas så att det dels kan underlätta teknik- och tjänsteinnovation inom befintliga elektroniska kommunikationsnät, dels kan skapa bättre åtkomst till elektroniska kommunikationstjänster för fler användare.

En sådan lösning skulle öka incitamenten för tillståndshavaren att göra investeringar i näten jämfört med utredningens förslag. En tillstånds-

havare kan förmodas göra investeringar även i slutet av tillståndstiden eftersom denne har möjlighet att få tillståndstiden förlängd. Det finns visserligen en risk för att en tillståndshavare skulle kunna fördröja utbyggnad och förbättringar av nät och tjänster tills denne avser ansöka om förlängning. Under förutsättning att det råder en någorlunda fungerande konkurrens på marknaden får dock den risken bedömas som liten.

Mot denna bakgrund föreslås att det införs en möjlighet att förlänga giltighetstiden för ett tillstånd om en förlängning sannolikt kommer att medföra ett väsentligt förbättrat utbud av elektroniska kommunikationstjänster. För en närmare beskrivning av vad som avses med detta hänvisas till författningskommentaren. Dessutom måste naturligtvis de allmänna förutsättningarna för att kunna meddela tillstånd i 3 kap. 6 § LEK vara uppfyllda.

De ytterligare insatser som sökanden ska förväntas genomföra, ska basera sig på nya tekniska möjligheter som inte var kända av PTS eller som inte bedöms ha varit rimliga att genomföra tidigare. Avsikten är att systemet ska stimulera till förbättringar som annars inte hade kommit till stånd i samma utsträckning. Förbättringarna ska därför baseras på teknisk utveckling som inte var väntad när tillståndet meddelades. Detta ska nämligen ha beaktats när den ursprungliga tillståndstiden bestämdes, se 3 kap. 12 § andra stycket 3 LEK.

En grundläggande förutsättning för att prövningsförfarandet ska erhålla aktörernas och allmänhetens förtroende är att PTS prövningsbeslut är väl underbyggda. Det är därför också av vikt att PTS har ett tillräckligt bra beslutsunderlag. Systemet bör därför utformas så, att det är upp till sökanden att i en särskild ansökan lägga fram en utredning som gör sannolikt att en förlängning kommer att få sådana effekter som anges i lagen.

En förlängning av ett tillstånd ska alltså föregås av en ansökan av den tillståndshavare som önskar en förlängning, följt av en prövning av myndigheten. Den sökande ska i sitt underlag redogöra för sin avsikt att åstadkomma ett förbättrat utbud av elektroniska kommunikationstjänster. Myndigheten får sedan bedöma planens innehåll, dess tekniska genomförbarhet samt sökandens finansiella kapacitet att realisera sin plan. Det får i övrigt ankomma på PTS att utforma en lämplig prövningsverksamhet med utgångspunkt från lagens mål.

Ett av huvudsyftena med LEK är att främja konkurrensen på området för elektroniska kommunikationer. Vid bedömningen av om giltighetstiden ska förlängas, bör därför hänsyn tas till den påverkan på konkurrensen på marknaden som en förlängning kan komma att få. Giltighetstiden bör inte få förlängas om en förlängning skulle hämma, eller vara ägnad att hämma, förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens på marknaden.

Det är lämpligt med en viss ledtid för att PTS ska kunna förbereda ett eventuellt urvalsförfarande. Ett auktionsförfarande eller skönhetsävlan kräver som regel minst 18 månaders förberedelser. I förberedelserna ingår att undersöka om det finns konkurrerande intressen om frekvensbandet bland marknadens aktörer. En ansökan om förlängning bör därför göras senast två år före tillståndstidens utgång.

4.5 Förlängning av tillstånd att använda en viss radiosändare

Förslag: Giltighetstiden för tillstånd att använda en viss radiosändare ska vid giltighetstidens utgång förlängas med samma tid som tillståndet senast gällt, dock längst med fem år. Om tillståndshavaren begär det ska en kortare tid kunna bestämmas. Förlängning ska dock bara kunna ske om giltighetstiden för tillståndet överstiger sex månader.

Tillståndsmyndigheten ska under vissa angivna förutsättningar kunna besluta att giltighetstiden inte ska förlängas. Om ändamålet med åtgärden lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras, ska dock giltighetstiden förlängas och tillståndsvillkoren ändras.

Utredningens förslag: Överensstämmer inte med promemorians förslag. Utredningen föreslog att tillstånd som huvudregel skulle gälla tills vidare med möjlighet till uppsägning efter viss uppsägningstid under vissa angivna förutsättningar. Tidsbegränsade tillstånd skulle dock kunna meddelas.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har motsatt sig utredningens förslag.

Skälen för förslaget: Enligt 3 kap. 12 § LEK beviljas tillstånd för en viss tid. Villkor anges i tillstånden i enlighet med 3 kap. 11 § LEK. Till sådana villkor hör bl.a. det frekvensutrymme som tillståndet avser.

Som regel råder det inte konkurrens om tillstånd att använda en viss radiosändare. När giltighetstiden för ett tillstånd löper ut och tillståndshavaren vill ha ett nytt tillstånd prövas en ansökan endast enligt 3 kap. 6 § LEK. Vid prövningen har PTS möjlighet att styra var i det aktuella frekvensbandet som radiosändaren får användas. Detta påverkar inte själva användningen. Prövningen av sådana ansökningar är i dag mer av en formalitet förutsatt att användningen inom ramen för det tidigare tillståndet inte ändras. Varje år hanteras tusentals sådana tillstånd. Som regel behöver innehavaren av radiosändaren inte göra några förändringar utan avser att fortsätta verksamheten som tidigare. Normalt sett behöver därför inte heller tillståndsvillkoren ändras.

Bedömningen är att denna tillståndshantering går att rationalisera betydligt. Målet bör vara att systemet ska vara så enkelt som möjligt för den enskilda tillståndshavaren. Utgångspunkten bör därför vara att tillstånd att använda radiosändare vid tillståndstidens utgång normalt ska förlängas automatiskt, utan att det behövs någon särskild ansökan om detta. Härigenom kan den administrativa bördan lättas för majoriteten av tillståndshavare, inte minst för många små företag.

Det finns ett behov av flexibilitet i systemet för att med rimliga intervall kunna göra nödvändiga omDispositioneringar med hänsyn till intresset av en effektiv frekvensanvändning eller kunna frigöra frekvenser där radioanvändningen har harmoniserats internationellt. Tillstånden bör därför förlängas med en bestämd tid. En rimlig utgångspunkt är att tillståndstiden bör förlängas med samma tid som tillståndet tidigare gällt. Med tanke på den snabba teknikutvecklingen bör dock inte förlängning kunna ske med mer än fem år i taget.

Det nu angivna förfarandet bör inte vara helt undantagslöst. När det t.ex. gäller tillstånd för festivaler, sportevenemang och andra tillfälliga arrangemang är det redan från början förutsatt att tillståndet endast ska gälla en bestämd, kortare tid. Sådana tillstånd bör naturligtvis inte förlängas automatiskt. Även när det gäller andra typer av tillstånd för en kortare tid bör någon automatisk förlängning inte ske. Det kan t.ex. röra sig om tillstånd för vetenskaplig eller annan testverksamhet. Giltighetstiden för sådana tillstånd är normalt några månader. Sammanfattningsvis bör det nya förlängningsförfarandet endast vara tillämpligt om tillståndstiden överstiger sex månader.

Giltighetstiden bör naturligtvis inte förlängas mot tillståndshavarens vilja. Om tillståndshavaren senast vid tillståndstidens utgång meddelar PTS detta ska PTS kunna besluta att inte förlänga tillståndstiden.

PTS bör även kunna besluta att inte förlänga tillståndstiden i vissa andra fall. Även om det formellt sett inte är fråga om ett nytt tillstånd bör förlängning inte ske om det brister i någon av de förutsättningar för att meddela tillstånd som anges i 3 kap. 6 § LEK.

Det finns dock situationer där det inte är nödvändigt att tillståndet upphör. Ett beslut att inte förlänga ett tillstånd bör inte fattas om en mindre ingripande åtgärd är tillräcklig. Om PTS finner att ett tillstånd kan förlängas under förutsättning att tillståndsvillkoren ändras, bör det finnas möjlighet att förlänga tiden och ändra de villkor som behövs. Om det t.ex. är så att användningen av radiofrekvenser har harmoniserats genom beslut inom EU, och Sverige därför måste avsätta vissa frekvensband för andra ändamål, kan det befintliga tillståndet behöva omplaceras till andra frekvenser. En sådan omplacering gör vanligtvis ingen skillnad för tillståndshavarens verksamhet men ändringen måste anpassas till tillståndshavarens tekniska förutsättningar. Omplaceringar kan också behöva göras till följd av att PTS i syfte att effektivisera frekvensanvändningen avser att bereda plats för fler användare inom samma frekvensutrymme. För att tillgodose sådana önskemål kan det vara tillräckligt att tillståndsvillkoren ändras i samband med att förlängning sker. Det bör därför införas en möjlighet att i samband med en förlängning av tillståndet ändra tillståndsvillkoren.

I de två sistnämnda fallen följer det av 8 kap. 8 § LEK att tillståndshavaren ska få skälig tid att yttra sig innan beslut fattas. Detta bör ske i så god tid att tillståndshavaren har möjlighet att vidta de åtgärder som krävs för att förbereda eventuella åtgärder som kan röra utrustning eller annat.

4.6 Överlåtelse och uthyrning av tillstånd

Förslag: Tillstånd eller del av tillstånd att använda en viss radiosändare eller att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme ska få hyras ut efter medgivande av den myndighet som har meddelat tillståndet. Sådant medgivande ska lämnas om de villkor som uppställs för överlåtelse av ett tillstånd eller del av tillstånd är uppfyllda.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande i de fall uthyrningen avser en kortare period eller annars är av begränsad omfattning.

Bedömning: Utredningens förslag om att ändra kriterierna för när medgivande till överlåtelse ska ske och om att möjliggöra uthyrning av nummer bör inte genomföras.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med promemorians förslag. Utredningen föreslog att även tillstånd att använda nummer skulle kunna hyras ut och att tillståndshavarens ansvar för användningen av radiosändare eller nummer skulle kvarstå efter det att uthyrning skett. Utredningen föreslog också att kraven på att medgivande inte får lämnas om det skulle leda till en ändrad radioanvändning om denna är harmoniserad med stöd av EG-fördraget, eller om det finns något särskilt skäl mot det, skulle tas bort.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrat sig i frågan är i huvudsak positiva till förslaget. *PTS* föreslår att det införs en möjlighet att föreskriva om undantag från kravet på medgivande i upplåtelseärenden. *Konkurrensverket* anser att det enda prövningskriteriet bör vara om transaktionen inverkar menligt på konkurrensen. *Tele2 Sverige AB* och *TeliaSonera AB* framför liknande synpunkter. *SES Sirius AB* menar att förslaget riskerar att snedvrida bilden av den efterfrågan på spektrum som finns och bidra till att skapa en prisnivå som inte motsvarar behoven hos de företag som erbjuder konkurrenskraftiga och efterfrågade kommunikationstjänster. *Ericsson* föreslår att det bör tydliggöras att det är tillåtet med s.k. outsourcing eller managed service-avtal. *PTS* menar att det bör finnas en möjlighet att inte medge en ansökan om det finns en risk för en ineffektiv uppsplittring av spektrum. *TeliaSonera AB* anser att andrahandshandel som leder till samma ojämna fördelning av frekvenser som kan bli följden av ett urvalsförfarande bör kunna tillåtas utan att handeln anses medföra menlig inverkan på konkurrensen.

Skälen för förslaget och bedömningen

Överlåtelse

Enligt 3 kap. 23 § LEK får tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare eller nummer överlåtas efter medgivande av den myndighet som meddelat tillståndet. Sådant medgivande ska meddelas om förvärvaren uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillståndet meddelades, det inte finns att skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen, det inte skulle leda till en ändrad användning av radiofrekvenser, om användningen har harmoniserats med stöd av EG-fördraget, och det inte finns något annat särskilt skäl mot det. Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt LEK för tiden efter medgivandet. I fråga om överlåtelse av en del av ett tillstånd anses den överlåtna delen som ett nytt tillstånd. Vid medgivandet får myndigheten meddela de nya eller ändrade villkor som överlåtelsen föranleder. En överlåtelse i strid med paragrafen är utan verkan.

Bestämmelsen i 3 kap. 23 § LEK kommer utan ändring att omfatta även tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme.

Utredningen har föreslagit att de kriterier att lämna medgivande som finns i 3 kap. 23 § första stycket 3 och 4 LEK, ska tas bort. Bestämmelsen i 3 kap. 23 § första stycket 3 ska förhindra att radiofrekvenser efter en överlåtelse används i strid med harmoniseringsåtgärder som har vidtagits. Genom bestämmelsen genomförs delvis artikel 9.4 i det s.k. ramdirektivet (2002/21/EG). Bestämmelsen bör därför inte ändras. Det har inte framkommit något som ger anledning att ta bort bestämmelsen i 3 kap. 23 § första stycket 4 om att medgivande inte ska lämnas om det finns särskilda skäl mot det. Förutsättningarna för att medgivande till överlåtelse av tillstånd eller del av tillstånd ska få lämnas, bör således behållas oförändrade.

Uthyrning

Bestämmelsen i 3 kap. 23 § LEK har tolkats som att den enbart avser överlåtelse. Det anses således inte möjligt att t.ex. hyra ut ett tillstånd helt eller delvis.

Tillgången till radiofrekvenser är en allt viktigare förutsättning för elektronisk kommunikation och efterfrågan på radiofrekvenser ökar ständigt. Det är därför angeläget att radiofrekvenser utnyttjas effektivt. Så är inte fallet t.ex. i de situationer där en tillståndshavare av någon anledning inte fullt utnyttjar sitt tillstånd. En viktig åtgärd för att åstadkomma ett effektivt frekvensutnyttjande är därför att skapa förutsättningar för en fungerande andrahandsmarknad. En utökad möjlighet till överlåtelse och uthyrning av radiofrekvenser kan bidra till att förbättra konkurrensen och dynamiken på marknaden för elektronisk kommunikation. Om uthyrning tillåts kan radiofrekvenser utnyttjas av fler användare för att erbjuda olika elektroniska kommunikationstjänster. Därmed underlättas också inträdet för nya aktörer på marknaden. Med ett större utbud av frekvenser och fler aktörer på marknaden kommer prisbildningen att fungera bättre. Detta kan i sin tur leda till en mer effektiv fördelning av radiofrekvenser. Nya affärsmöjligheter för nya aktörer kan komma att skapas, vilket är till nytta för marknadsutvecklingen och ytterst även för slutanvändarna.

Mot den nu angivna bakgrunden bör det införas en möjlighet för tillståndshavare att hyra ut tillstånd att använda radiofrekvenser eller delar av sådana tillstånd.

Kriterierna för när uthyrning av tillstånd ska medges bör vara desamma som gäller för medgivande till överlåtelse av tillstånd. Även för uthyrningsfallen bör den ordningen gälla att myndigheten i samband med ett medgivande bör kunna meddela de nya eller ändrade villkor som uthyrningen föranleder. Vidare bör reglerna om skyldighet att tillhandahålla upplysningar och handlingar i 8 kap. 1 § LEK och om uttag av handläggningsavgift i 8 kap. 17 § LEK göras tillämpliga även vid uthyrning.

Utredningen har för uthyrningsfallet föreslagit att ansvaret för att användningen av radiosändare överensstämmer med tillståndsvillkor och de krav som ställs i LEK ska kvarstå hos tillståndshavaren även efter uthyrningen. Skälet har angetts vara önskemål om att tillsynsmyndigheten ska kunna bedriva en effektiv tillsyn. Bestämmelserna om tillsyn i 7 kap. LEK utgår dock från att tillsyn ska riktas mot den som bedriver verksam-

het som omfattas av lagen. I uthyrningsfallen ligger det närmast till hands att anse att det är den som hyr tillståndet som bedriver verksamheten. Det förefaller också kunna bli problem med att rikta verkställighetsåtgärder mot tillståndshavaren om tillståndet har hyrts ut. Enligt 2 § andra stycket lagen (1985:206) om viten får t.ex. vite inte föreläggas om adressaten kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Det förefaller därför mest ändamålsenligt att ansvaret, i likhet med vad som gäller vid överlåtelse av tillstånd, övergår till den som hyr tillståndet.

Som vissa remissinstanser har varit inne på finns det fall där det inte framstår som motiverat med ett krav på medgivande i varje särskilt fall för att uthyrning ska få ske. Det är typiskt sett fråga om situationer som sker under en kortare tid eller annars är av begränsad omfattning och som inte har någon påverkan på konkurrensen. Det kan t.ex. röra sig om uthyrning för en kortare period i samband med evenemang av olika slag eller uthyrning av tillstånd för privat mobilradio eller uthyrning för användning av enstaka radiosändare inom ramen för ett tillstånd att använda ett visst frekvensutrymme. För sådana fall bör generella undantag kunna beslutas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför bemyndigas att meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande för att uthyrning ska få ske.

Särskilt om uthyrning av nummer

Utredningens lagförslag innebär att även nummer ska få hyras ut. Samtidigt saknas en analys och motivering av förslaget i betänkandet. Konsekvenserna av ett sådant förslag är svåröverskådliga och outredda. Något egentligt behov av en sådan möjlighet tycks inte finnas. Utredningens förslag i denna del bör därför inte genomföras.

5 Sekretess vid inbjudningsförfaranden

Förslag: Sekretess ska gälla i ärende om meddelande av tillstånd att använda radiosändare efter allmän inbjudan till ansökan för uppgifter i ansökningar och bud eller som i övrigt hänför sig till ärendet, om det kan antas att syftet med förfarandet motverkas om uppgiften röjs. För uppgifter i en allmän handling ska sekretess gälla i högst 20 år.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med promemorians förslag. Utredningen föreslog att sekretess skulle för uppgifter i ansökningar och bud eller som i övrigt hänför sig till ärendet, om det kan antas att intresset av konkurrens i auktionen motverkas om uppgiften röjs.

Remissinstanserna: *Glesbygdsverket, Intel Sweden AB, IT & Telekomföretagen, Swedish Network Users' Society, Stockholms handelskammare, Tele2 Sverige AB, Telenor Sverige AB och Verket för innovationssystem* tillstyrker förslaget. *Post- och telestyrelsen (PTS)* tillstyrker förslaget i sig men menar att det enbart bör gälla vid auktioner. *Kammarrätten i Stockholm* förordar att ordet auktion i lagförslaget förklaras genom en hänvisning till lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK).

Skälen för förslaget

Allmänt om sekretess vid inbjudningsförfaranden

Som nämnts tidigare är ett av huvudsyftena med LEK att främja konkurrensen på området för elektroniska kommunikationer. Vid lagens tillämpning ska särskilt beaktas elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefriheten och informationsfriheten. Samhällsekonomiska aspekter och den övergripande samhällsnyttan av en viss radioanvändning ska beaktas när tillstånd att använda radiosändare beviljas. När tillstånd att använda radiosändare ska meddelas efter allmän inbjudan till ansökan enligt 3 kap. 8 § LEK ska prövningen ske efter ett jämförande urvalsförfarande (skönhetstävling), efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala ska vara utslagsgivande (auktion) eller efter en kombination av dessa förfaranden.

Ansökningar, eller bud i en auktion, som kommer in till PTS under förfarandet blir allmänna handlingar. I de ansökningar eller bud som lämnas kan det, särskilt om inbjudningsförfarandet helt eller delvis är utformat som en schönhetstävling, finnas omfattande information om anbudsgivarens ekonomiska förhållanden. I den mån det finns uppgifter i bud som avser budgivarens affärs- och driftsförhållanden gäller sekretess om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, se 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, jämfört med 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) och punkt 99 i bilagan till samma förordning. Exempel på sådana uppgifter kan vara t.ex.

strategiska handlingsplaner och antaganden om kostnader, intäkter och investeringsbehov.

Uppgifter om vem som deltar i en auktion eller skönhetstävling eller vilka bud som har lagts torde dock normalt inte kunna sekretessbeläggas med stöd av dessa bestämmelser. Utredningen har ansett att eftersom det inte är fråga om ett upphandlings- eller entreprenadärendet så torde inte heller sådana uppgifter kunna sekretessbeläggas med stöd av bestämmelserna om s.k. upphandlingssekretess i 19 kap. 3 § OSL.

Enligt 19 kap. 3 § första stycket OSL gäller sekretess för uppgift som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nytthet, om det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs.

Enligt förarbetena tar bestämmelsen främst sikte på upphandlings- och entreprenadärenden (se prop. 1979/80:2 Del A s. 148). Enligt sin ordalydelse är dock bestämmelsens tillämpningsområde vidare. Bestämmelsen omfattar således även upplåtelse eller användning av egendom eller annan nytthet.

Radiofrekvenser är en statlig naturresurs, vars användning oftast omfattas av ett tillståndskrav. Upplåtelse av radiofrekvenser torde därmed utgöra en sådan upplåtelse eller användning av egendom eller annan nytthet som omfattas av 19 kap. 3 § OSL.

En ytterligare förutsättning för att sekretess ska kunna gälla enligt denna bestämmelse är att det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs. Med skada avses ekonomisk skada.

När det gäller auktioner torde skaderekvisitet vara uppfyllt om ett utlämnande skulle riskera att leda till att budgivningen sker så, att bästa resultat för det allmänna inte kan uppnås. Samma bedömning torde kunna göras när det gäller förfaranden med en kombination av auktion och skönhetstävling.

Om det finns sådana risker som nu nämnts om uppgifter i ärendet lämnas ut, bör uppgifterna alltså redan i dag kunna omfattas av sekretess enligt 19 kap. 3 § OSL, under förutsättning att inbjudningsförfarandet avser en auktion eller en kombination av auktion och skönhetstävling.

Särskilt om skönhetstävlingar

I fråga om skönhetstävlingar är rättsläget mer osäkert. I dessa fall konkurrerar deltagarna med varandra, inte genom det pris de är beredda att betala utan på annat sätt, t.ex. genom utfästelser om täckning. Om t.ex. uppgifter om inkomna utfästelser lämnas ut i sådana fall är det inte tydligt att det allmänna kan anses lida sådan direkt ekonomisk skada som krävs för att bestämmelsen i 19 kap. 3 § OSL ska vara tillämplig.

Inbjudningsförfarandet är ett medel för att på ett objektivt, öppet och ickediskriminerande sätt skilja sökande åt i en situation där det råder frekvensbrist, dvs. där det finns fler intressenter än som kan erbjudas plats inom ett visst frekvensutrymme. Utgångspunkten är att deltagarna i såväl auktioner som skönhetstävlingar inte ska veta vilka eventuellt andra deltagare som finns och hur de avser att agera eller har agerat. En optimal fördelning förutsätter att var och en agerar självständigt utifrån sina egna bedömningar och förutsättningar. I vissa fall utformas dock förfarandet

så att total öppenhet medges i budgivningen, men då är detta en avsiktlig åtgärd som är en viktig del i processen. Mot bakgrund av syftet med inbjudningsförfarandet är det angeläget att upprätthålla förtroendet för urvalsprocessen och att säkerställa att de som deltar i förfarandet behandlas lika. I annat fall undermineras förtroendet för själva upplåtelseförfarandet, även för framtiden. Förfarandet blir då inte längre ett effektivt sätt att skilja sökande åt, oavsett om urvalet sker genom en skönhetstävling eller auktion eller genom en kombination av dessa förfaranden. Detta får ytterst negativa konsekvenser för de intressen som ska beaktas vid frekvenstilldelningen.

Mot den nu angivna bakgrunden bör det vid skönhetstävlingar i ärenden om meddelande av tillstånd att använda radiosändare efter allmän inbjudan till ansökan gälla sekretess för uppgifter som hänför sig till ärendet, om det kan antas att syftet med förfarandet motverkas om uppgiften röjs.

I fråga om den föreslagna bestämmelsens placering i OSL görs följande bedömning.

Som har kostaterats ovan är både skönhetstävlingar och auktioner urvalsinstrument inom förfarandet för att meddela tillstånd att använda radiosändare. Det finns således ett starkt sakligt samband mellan dem. Det kan därför tyckas naturligt att regleringen av sekretess vid skönhetstävlingar sker i anslutning till regleringen av sekretess vid auktioner i 19 kap. 3 § OSL. Bestämmelserna i 19 kap. OSL tar sikte på sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse. Med detta avses inte alltid att det skyddade intresset avser ekonomisk skada. Det finns bestämmelser i kapitlet där skaderekvisitet har formulerats annorlunda, t.ex. i 4 § där det anges att sekretess gäller uppgift som hänför sig till en myndighetsverksamhet för upplåning, om det kan antas att det allmännas ställning som låntagare försämras om uppgiften röjs och i 7 § där det anges att sekretess gäller för uppgift som har tillkommit eller inhämtats för att användas bl.a. vid facklig förhandling inom den offentliga sektorn, om det kan antas att det allmännas eller ett statligt eller kommunalt företags ställning som förhandlingspart försämras om uppgiften röjs. Gemensamt för skaderekvisiten i de olika bestämmelserna i 19 kap. OSL är dock att de har en mer direkt koppling till det allmännas ekonomiska ställning än det som nu föreslås.

I 17 kap. OSL finns bestämmelser om sekretess till skydd för myndigheters verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn, jfr. 2 kap. 2 § första stycket 3 tryckfrihetsförordningen. Begreppet tillsyn ska i detta sammanhang anses omfatta alla de fall där en myndighet har en övervakande eller styrande roll i förhållande till näringslivet. Begreppet har därmed en vidare betydelse här än vad det med utvecklingen har kommit att få inom förvaltningsområdet (jfr. prop. 2008/09:150 s. 355 f). Det nu aktuella inbjudningsförfarandet ingår som ett led i ett tillståndsförfarande. Om man i förfarandet använder en skönhetstävling bör detta kunna anses utgöra en verksamhet som avser kontroll eller tillsyn i OSL:s mening.

Det bör också beaktas att eftersom det är ett tillståndsförfarande prövas som nämnts ovan frågor om sekretess för uppgifter till skydd för enskilda enligt 30 kap. 23 § OSL, 9 § offentlighets- och sekretessförordningen och punkt 99 i bilagan till den förordningen. I 30 kap. OSL finns bestämmel-

ser om sekretess till skydd för enskild i verksamhet som avser tillsyn m.m. i fråga om näringslivet.

Mot den nu angivna bakgrunden framstår det som mest ändamålsenligt att sekretessbestämmelsen placeras i 17 kap. OSL. Bestämmelsen bör omfatta alla ärenden om tillstånd att använda radiosändare efter allmän inbjudan till ansökan. Det blir därmed också tillämplig på auktioner och kombinationer av auktion och skönhetstävling. Om sådana förfaranden används kan, som ovan nämnts, även 19 kap. 3 § OSL bli tillämplig. Om flera sekretessbestämmelser kan tillämpas på en uppgift och en prövning i ett enskilt fall resulterar i att uppgiften ska lämnas ut enligt en eller flera bestämmelser samtidigt som uppgiften är sekretessbelagd enligt en eller flera andra sekretessbestämmelser följer det av 7 kap. 3 § OSL att det är de senare bestämmelserna som ska ha företräde.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, m.m.

I 1 kap. 1 § tredje stycket tryckfrihetsförordningen (TF) och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) uttrycks principen att var och en har rätt att meddela och offentliggöra uppgifter i vilket ämne som helst till de personkategorier och organ som uppräknas där för publicering i de medier som grundlagarna omfattar. Av 3 kap. 1 § OSL följer att sekretess innebär såväl handlingssekretess som tystnadsplikt. Den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter som följer av TF och YGL har som huvudregel företräde framför tystnadsplikten, men har aldrig företräde framför handlingssekretessen (se 7 kap. 3 § första stycket 2 och 5 § TF och 5 kap. 1 § första stycket och 3 § 2 YGL).

I vissa fall har bestämmelser om tystnadsplikt företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. I dessa fall är rätten att meddela och offentliggöra uppgifter helt inskränkt. Vissa av dessa situationer är reglerade direkt i TF och YGL. I 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 TF och 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 YGL anges vidare att det inte är tillåtet att med stöd av rätten att meddela och offentliggöra uppgifter uppsåtligt åsidosätta en tystnadsplikt som anges i en särskild lag. Den särskilda lag som avses är OSL. I OSL finns det på ett antal ställen bestämmelser om att den tystnadsplikt som följer dels av vissa sekretessbestämmelser, dels av förbehåll som uppställs med stöd av bestämmelser i OSL har företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter har sin grund i att de vanliga sekretessbestämmelserna ger uttryck för ganska allmänna avvägningar mellan insyns- och sekretessintressena på de berörda områdena. Detta innebär att önskemålet om insyn i ett särskilt fall kan vara starkare än det sekretessintresse som har föranlett den aktuella sekretessregeln. I förarbetena till sekretesslagen (1980:100) angavs att grundprincipen bör vara att stor återhållsamhet bör iakttas vid prövning av om undantag från meddelarfriheten ska göras i ett särskilt fall och att det inte är möjligt att dra upp några fasta riktlinjer för när en begränsning bör få ske. I fråga om uppgifter som hänför sig till myndighetsutövning ansågs det dock att meddelarfrihet oftast borde föreligga (se prop. 1979/80:2 Del A s. 111 f).

Enligt den bedömning som gjorts ovan kan uppgifter som lämnas vid en auktion eller en kombination av auktion och skönhetstävling vara sekretessbelagda enligt 19 kap. 3 § OSL. I dessa fall finns det inte någon inskränkning i rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Det finns inte heller några inskränkningar i rätten att meddela och offentliggöra uppgifter som är sekretessbelagda enligt bestämmelserna i 17 kap. OSL. Det framstår som naturligt att samma regler om rätt att meddela och offentliggöra uppgifter gäller oavsett vilken typ av urvalsmetod som används. Någon inskränkning i rätten att meddela eller offentliggöra uppgifter bör därför inte införas.

Sekretessen för uppgifter i en allmän handling i den nu föreslagna bestämmelsen bör, i likhet med som gäller för sekretess enligt 19 kap. 3 § OSL, gälla i högst 20 år.

6 Tvistlösning

Förslag: Bestämmelsen i 7 kap. 10 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) ska utvidgas så att den omfattar alla tvister om samtrafik och andra former av tillträde.

Skälen för förslaget: Europeiska gemenskapernas kommission har inlett ett överträdelseärende mot Sverige och i en formell underrättelse anført att Sverige har brustit i sina skyldigheter enligt artikel 20 i ramdirektivet genom att begränsa den nationella regleringsmyndighetens möjligheter att pröva tvister mellan operatörer. Med anledning av överträdelseärendet ändrades bestämmelsen i 7 kap. 10 § LEK så att den skulle täcka den situation som kommissionen tagit upp i den formella underrättelsen. Ändringen trädde i kraft den 1 juli 2009.

Enligt 7 kap. 10 § första stycket LEK i dess nya har Post- och telestyrelsen (PTS) behörighet att pröva tvister mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster om tvisten *har samband med* skyldigheter som följer av lagen eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen. Genom bestämmelsen genomförs artikel 20 i ramdirektivet (2002/21/EG) och artikel 5.4 i tillträdesdirektivet (2002/19/EG). Enligt bestämmelsens ursprungliga lydelse gällde den tvister *i fråga om* skyldigheter som följer av lagen etc.

Enligt rådande rättspraxis gäller att om det vid förhandlingar om tillträde till en reglerad operatörs accessnät uppstår en tvist om en oreglerad operatörs priser, så anses PTS inte kunna pröva denna tvist (se Kammarrättens i Stockholm dom den 2 juli 2008 i mål nr 461-08). I förarbetena till lagändringen anfördes att ändringen inte var avsedd att ändra denna rättspraxis (se prop. 2008/09:159 s. 17).

I överträdelseärendet har kommissionen härefter anført att det redan av den allmänna skyldighet att förhandla om samtrafik som finns i artikel 4.1 i tillträdesdirektivet (2002/19/EG) – vilken genomförts genom 4 kap. 1 § LEK – följer att alla tvister som uppstår vid dessa förhandlingar och som rör frågor om samtrafik och tillträde ska kunna prövas enligt förfarandet i artikel 20 i ramdirektivet. Det anges också i artikel 5.4 i tillträdesdirektivet att när det gäller tillträde och samtrafik ska den nationella regleringsmyndigheten ha möjlighet att ingripa på begäran av någon av de berörda parterna i enlighet med artikel 20 i ramdirektivet.

I skäl 32 till ramdirektivet anges att om en tvist uppstår mellan företag inom ett område som omfattas av ramdirektivet eller särdirektiven, t.ex. i samband med skyldigheter i samband med tillträde och samtrafik, bör en förfördelad part som har förhandlat i god tro, men misslyckats med att nå en överenskommelse, kunna vända sig till den nationella regleringsmyndigheten för att lösa tvisten.

Det står inte klart att det rådande rättsläget är förenligt med EG-direktiven. Med hänsyn till det pågående överträdelseärendet finns det skäl att på ett otvetydigt sätt säkerställa ett korrekt genomförande av di-

rektiven. Bestämmelsen i 7 kap. 10 § LEK bör därför ändras så att den omfattar alla tvister om samtrafik och andra former av tillträde.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: De nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 april 2010.

Äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för tvister som avgjorts av tillsynsmyndigheten före ikraftträdandet.

Äldre föreskrifter om krav på tillstånd för att använda radiosändare inom sådan radioanvändning som omfattas av ett tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning gäller fortfarande för sådana tillstånd som meddelats före ikraftträdandet.

Utredningens förslag: Utredningen har inte lämnat några förslag i denna del.

Remissinstanserna: Vissa remissinstanser anser att utredningens förslag om tillståndstider bör förenas med övergångsbestämmelser. *Post- och teletyrelsen (PTS)* anser att utredningens förslag om tillståndstider bör göras tillämpliga även på befintliga tillstånd att använda ett visst frekvensutrymme inom ett geografiskt område. *Generic Mobile Systems AB* anser att tillstånd som meddelats före ikraftträdandet av de nya reglerna och där det då konstaterades att efterfrågan på radiofrekvenser inte översteg tillgången ska anses beviljade på obestämd tid. *Tele2 Sverige AB* och *Telenor Sverige AB* anser att de nya reglerna bara ska tillämpas på tillstånd som meddelats efter ikraftträdandet. För att skydda gjorda investeringar och konsumenternas intressen bör det råda en presumtion för att tillstånd som meddelats före ikraftträdandet ska förlängas. Även *TeliaSonera AB* förespråkar att det införs övergångsregler.

Skälen för förslaget: De föreslagna ändringarna i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) bör träda i kraft så snart som möjligt. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2010.

Utredningen ansåg att det saknades behov av övergångsbestämmelser mot bakgrund av utformningen av de förslag som lämnades. Vissa remissinstanser har dock framfört att det finns behov av övergångsbestämmelser för det fall utredningens förslag om tillståndstider genomförs. I denna promemoria föreslås i avsnitt 4.4 och 4.5 andra lösningar på dessa frågor än vad utredningen har förordat. Som anförts i avsnitt 4.4 finns det enligt gällande bestämmelser inte någon rätt till förlängning av ett tillstånd. I fråga om tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme föreslås att giltighetstiden ska kunna förlängas under vissa angivna förutsättningar. Bestämmelserna om förlängning av tillstånd bör tillämpas även på tillstånd som meddelats före ikraftträdandet. Det behövs därför inte någon övergångsbestämmelse i denna del.

I avsnitt 4.4 föreslås att tillstånd att använda en viss radiosändare utan särskild ansökan ska förlängas med maximalt fem år i taget, om inte vissa särskilt angivna omständigheter föreligger och tillståndsmyndigheten beslutar att tillståndstiden inte ska förlängas. Även dessa bestämmelser bör gälla även för tillstånd som meddelats före ikraftträdandet. Någon särskild övergångsbestämmelse behövs inte i anslutning till detta.

I avsnitt 4.2 föreslås att tillstånd att använda radiosändare ska kunna avse ett visst frekvensutrymme och att det inom ramen för detta tillstånd inte ska behövas tillstånd för att använda enskilda radiosändare. Detta ersätter den tidigare möjligheten enligt 3 kap. 9 § LEK att dela upp tillstånd i ett huvudtillstånd för viss radioanvändning och flera tillstånd för radiosändare inom ramen för denna användning. Det förekommer i vissa fall att det meddelas tekniska villkor i de enskilda sändartillstånden som inte har någon motsvarighet i huvudtillstånden. I sådana fall måste tekniska villkor som angetts i tidigare tillstånd för enskilda radiosändare uppställas också i nya tillstånd, om de tekniska villkoren ska gälla för samtliga sändare i nätet. Möjligheterna att införa eller ändra tillståndsvillkor under ett tillstånds giltighetstid är enligt 7 kap. 6 § LEK mycket begränsade. Det behövs därför en övergångsbestämmelse som innebär att äldre föreskrifter om krav på tillstånd för att använda enskilda radiosändare fortfarande ska gälla för de fall där ett tillstånd för viss radioanvändning har meddelats före ikraftträdandet.

Ändringen av tvistlösningsförfarandets omfång (se avsnitt 6) är av sådan natur att den endast bör tillämpas i ärenden som inte avgjorts av Post- och telestyrelsen vid ikraftträdandet. Det bör införas en särskild övergångsbestämmelse som reglerar detta.

Det är angeläget att övriga förslag får genomslag i tillämpningen så snart som möjligt. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte i dessa delar.

8 Konsekvenser

I denna promemoria lämnas förslag till ändrade regleringsverktyg för tillsynsmyndigheten enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Det övergripande syftet är att öka samhällsnyttan genom att göra reglerna om tillstånd att använda radiofrekvenser effektivare samt anpassa det till dagens tekniska förutsättningar.

De som berörs av regleringen är de företag på marknaden för elektronisk kommunikation som omfattas av LEK. Det gäller alltifrån verksamheter med hundratusentals anställda till enmansföretag. Det är operatörer som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster, t.ex. telefoni, mobiltelefoni, mobilt bredband och datakommunikation. Små och medelstora företag är bland annat Internetleverantörer. Berörda är också enskilda näringsidkare som har behov av att använda radiosändare för sin verksamhet, t.ex. i taxirörelser. Ytterst berörs också samtliga medborgare, företag och organisationer såsom användare av elektroniska kommunikationstjänster.

Förslaget till förlängningsmöjlighet av tillstånd att använda ett frekvensutrymme kommer att förtydliga reglerna för tillståndstider vilka har uppfattats som oklara av såväl tillämpande myndighet som operatörer. Klara spelregler på marknaden innebär att företagens benägenhet att investera för att möta konsumenternas efterfrågan ökar. Genom förslaget skapas långsiktiga investeringsincitament för aktörer på marknaden. I och med att konkurrensaspekter ska beaktas vid prövningen av om tillstånd att använda ett visst frekvensutrymme ska förlängas, kommer även intresset av konkurrens att tillgodoses. Nyttilldelning av radiofrekvenser för en viss användning ska även fortsättningsvis bygga på ett konkurrensutsatt förfarande i form av en allmän inbjudan till ansökan enligt 3 kap. 8 § LEK. Ett alternativt system utan möjlighet till förlängning, riskerar att leda till att tillståndshavaren underlåter att göra investeringar mot slutet av tillståndsperioden eftersom denne inte med säkerhet kan veta om han fortsättningsvis kommer att vara innehavare av tillståndet i fråga.

Med en uttrycklig möjlighet att godkänna uthyrning av tillstånd skapas möjligheter för en mer effektiv resursanvändning. Utan en sådan ändring uteblir denna effektiviseringspotential. Den konkurrensprövning som idag sker vid ansökan om överlåtelse av tillstånd enligt 3 kap. 23 § LEK, kommer att vara gällande även för prövning av ansökan om uthyrning av tillstånd.

Förslaget till reglering av möjligheten till förlängt tillstånd för ett visst frekvensutrymme kan komma att innebära ytterligare arbetsuppgifter för förvaltningsdomstolarna, i vart fall initialt till dess att en praxis har utarbetats. Bedömningen är dock att antalet ärenden kommer att vara få och att frågeställningarna kommer att vara kända från tidigare. Länsrätterna har sedan 2008 försetts med ekonomisk expertis vilket kommer underlätta arbetet. Arbetsbördan kommer sammantaget inte att bli större än att den kan rymmas inom ramen för domstolarnas befintliga resurser.

Den administrativa bördan kommer minska för majoriteten av tillståndshavare. Förslaget om automatisk förlängning av tillstånd att använda radiosändare underlättar för många små företag. Även förslaget att det inte ska krävas särskilda tillstånd för enskilda radiosändare inom ramen för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme kommer att minska de administrativa kostnaderna för företag. Dessutom kommer det att väsentligt rationalisera förfarandet för tillsynsmyndigheten.

Möjligheten att hyra och hyra ut tillstånd leder till ökad rörlighet och flexibilitet för tillstånd på marknaden, vilket kommer att främja även små operatörer. Om det öppnas en möjlighet för uthyrning underlättas också inträdet för nya aktörer på marknaden. Av detta följer att marknaden får ett större inflytande på användningen av radiofrekvenser vilket leder till en bättre fungerande prisbildning och en mer effektiv fördelning av radiofrekvenser.

Förslagen väntas innebära positiva effekter för företagen till följd av tydligare regler mot bakgrund av att det i dag råder oklarhet om i synnerhet tillståndstider, vilket i sig är hämmande för marknadens utveckling.

Sammantaget bedöms att de samhällsekonomiska effekterna av förslagen blir positiva. Den långsiktiga samhällsnyttan av de investeringsincitament som skapas för tillståndshavare består i att elektroniska kommunikationsnät såväl kommer byggas ut som uppgraderas, vilket skapar större tillgänglighet till tjänster för konsumenterna. Därigenom får konsumenter och andra användare bättre tillgång till effektiva elektroniska kommunikationstjänster. Tillgänglighet till bl.a. trådlös kommunikation är viktigt för det regionala utvecklingsarbetet. Förbättrade kommunikationsmöjligheter underlättar både att driva företag och att tillhandahålla offentlig service. I många fall är tillgång till högkvalitativa kommunikationsmöjligheter en förutsättning för att företag ska etablera sig i glest bebyggda delar av Sverige. Även offentlig service, t.ex. mobil sjukvård och omsorg av olika slag, är beroende av trådlös elektronisk kommunikation för att fungera och kunna utveckla sin verksamhet.

Bedömningen är att förslagen inte har några effekter på den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att uppnå de integrationspolitiska målen. Inte heller från miljösynpunkt har förslagen några konsekvenser.

Förslagen får inte några ekonomiska konsekvenser för staten som behövs finansieras i särskild ordning.

9 Författningskommentar

9.1 Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

3 kap. 1 §

I paragrafen finns den grundläggande bestämmelsen om krav på tillstånd för att använda radiosändare. Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 4.2, införs en uttrycklig möjlighet att meddela tillstånd att generellt använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme. Det får ankomma på tillståndsmyndigheten att avgöra när det är motiverat att meddela denna typ av tillstånd. Tillståndshavaren ska inom ramen för ett sådant tillstånd inte behöva något särskilt tillstånd att använda enskilda radiosändare.

3 kap. 4 §

Paragrafen har justerats med anledning av att tillståndsvillkor som avser en viss radiosändares beskaffenhet har flyttats från 3 kap. 11 § till den nya 3 kap. 11 a §. Dessutom har en språklig justering gjorts.

3 kap. 6 §

Paragrafen har redigerats om med anledning av ändringen i 3 kap. 1 §. Ändringen innebär att bestämmelsen i första stycket 2, som endast är tillämplig på tillstånd att använda en viss radiosändare, har flyttats till det nya tredje stycket. Paragrafen har dessutom justerats språkligt.

3 kap. 8 §

Ändringen i *första stycket*, som behandlas i avsnitt 4.3, innebär en utvidgning av paragrafens tillämpningsområde. Användningen av förfarandet med prövning efter allmän inbjudan till ansökan är längre inte begränsad till fall där det är fråga om ny eller väsentligt ändrad radioanvändning. Utgångspunkten är i fortsättningen att detta förfarande alltid ska användas om efterfrågan på radiofrekvenser inom ett angivet frekvensutrymme överstiger utbudet. Liksom tidigare ska dock inbjudningsförfarandet inte användas om det finns särskilda skäl mot det. Sådana skäl kan t.ex. vara att kostnaderna för förfarandet inte skulle vara försvarliga med hänsyn till den aktuella radioanvändningen, se prop. 2002/03:110 s. 140. Ytterligare undantag framgår av andra stycket.

Tredje stycket har endast justerats språkligt.

3 kap. 9 §

Ändringen innebär att det inte längre görs någon uppdelning mellan tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning och tillstånd att använda radiosändare inom denna användning. Som anges i 3 kap. 1 §

gäller i stället att tillstånd kan avse rätten att använda en viss radiosändare eller en generell rätt att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme. Den som har ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme ska inte inom ramen för det tillståndet behöva något särskilt tillstånd för att använda enskilda radiosändare. Paragrafen har även justerats språkligt.

3 kap. 10 §

Paragrafen har anpassats så att den blir tillämplig på såväl tillstånd att använda en viss radiosändare som tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme.

3 kap. 11 §

Paragrafen har behandlas i avsnitt 4.2. I paragrafen anges de villkor som kan ställas upp oavsett vilken typ av tillstånd det är fråga om. De villkor som avser radiosändares beskaffenhet och alltså är specifika för tillstånd att använda en viss radiosändare har flyttats till den nya 11 a §.

Punkt 4 är ny. Det har klargjorts att tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme kan begränsas geografiskt.

Punkt 6 har endast justerats språkligt.

I *punkt 9* har det införts en uttrycklig möjlighet att meddela villkor om tekniska krav som tillståndshavaren ska följa för att undvika skadlig störning.

3 kap. 11 a §

Paragrafen är ny. Den motsvarar tidigare 3 kap. 11 § 4–7. I paragrafen anges de villkor som avser radiosändares beskaffenhet och alltså är specifika för tillstånd att använda en viss radiosändare.

3 kap. 12 a §

Paragrafen är ny. Den behandlas i avsnitt 4.5.

Genom bestämmelserna i *första stycket* införs ett system med s.k. rullande tillståndstider när det gäller tillstånd att använda en viss radiosändare. Det behövs inte någon särskild åtgärd från tillståndshavarens sida för att förlängning ska ske. Tillståndsmyndigheten ska självfallet fatta sådana beslut. Förlängning sker med den tid som senast bestämts för tillståndet. Förlängningstiden får dock aldrig överstiga fem år vid varje förlängningstillfälle. Det anges också att om tillståndshavaren särskilt begär det så ska en kortare tid ska bestämmas.

Giltighetstiden för tillstånd som gäller högst sex månader kan enligt *andra stycket* inte förlängas. I fråga om tillstånd med så korta giltighetstider, vilka typiskt sett meddelas för tillfälliga arrangemang som t.ex. festivaler och sportevenemang eller för vetenskaplig eller annan testverksamhet, uppstår normalt inte några frågor om förlängning av tillståndstiden. Att förlängning inte kan ske hindrar dock inte tillståndshavaren att ansöka om ett nytt tillstånd om längre tillståndstid önskas. Ansökan prö-

vas då som vanligt enligt de förutsättningar för att meddela tillstånd som anges i 3 kap. 6 § LEK.

3 kap. 12 b §

Paragrafen är ny. Den behandlas i avsnitt 4.5.

I *första stycket* införs ett undantag från huvudregeln att tillstånd att använda radiosändare ska förlängas automatiskt. Tillståndsmyndigheten är skyldig att fatta ett särskilt beslut om detta om någon av de uppräknade förutsättningarna är uppfyllda.

Enligt *första punkten* ska förlängning inte ske om det brister i någon av de förutsättningar för att meddela tillstånd som anges i 3 kap. 6 §. Ett sådant fall är att myndigheten finner att den befintliga användningen inte utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet, se 3 kap. 6 § första stycket 2.

Förlängning ska enligt *andra punkten* inte heller ske mot tillståndshavarens vilja. En tillståndshavare som ändrar uppfattning efter det att förlängning har skett eller som av någon annan anledning inte vill behålla sitt tillstånd har alltid möjlighet att få tillståndet återkallat omedelbart, se 7 kap. 6 § första stycket 5 LEK.

I *andra stycket* görs ett undantag för det fall att tillståndet kan förlängas under förutsättning att tillståndsvillkoren ändras. Detta torde framför allt komma i fråga i sådana fall där ett frekvensband måste utrymmas pga. att användningen av radiofrekvenser har harmoniserats inom EU och Sverige därför måste avsätta frekvensbandet för andra ändamål. Förlängning skulle då inte kunna ske pga. första stycket 1 jämfört med 3 kap. 6 § första stycket 5. I många fall kan dock verksamheten fortsätta genom användande av andra radiofrekvenser. Tillståndsmyndigheten ska då förlänga tillståndstiden och ändra tillståndsvillkoren så att de avser de nya radiofrekvenserna.

Innan tillstånd eller tillståndsvillkor ändras ska enligt 8 kap. 8 § LEK berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skälig tid att yttra sig.

3 kap. 12 c §

Paragrafen är ny. Den behandlas i avsnitt 4.4.

Utgångspunkten är att tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme inte ska förlängas vid tillståndstidens utgång. Normalt sett meddelas sådana tillstånd bara när det råder konkurrens om det tillgängliga frekvensutrymmet. Tillstånd fördelas då efter allmän inbjudan till ansökan enligt 3 kap. 8 §. Huvudregeln ska alltså vara att tillståndet ska fördelas på samma sätt igen när tillståndstiden löper ut.

Enligt *första stycket* kan dock tillståndshavaren efter särskild ansökan få sitt tillstånd förlängt med en bestämd tid. För detta krävs att de angivna förutsättningarna är uppfyllda. Bestämmelsen har utformats på sådant sätt att det åligger tillståndshavaren att presentera den utredning som behövs för att förlängning ska kunna komma i fråga. Tillståndsmyndigheten får sedan pröva ansökans innehåll, åtgärdernas tekniska genomförbarhet och sökandens finansiella kapacitet att realisera sin plan.

Kravet på ett väsentligt förbättrat utbud av elektroniska kommunikationstjänster kan uppfyllas inte bara genom att mer avancerade tjänster kommer att erbjudas utan också genom t.ex. åtgärder som ger kapacitetshöjningar eller som skapar förbättrad säkerhet och robusthet i de elektroniska kommunikationsnäten. Det kan även vara fråga om åtgärder som innebär att tjänster tillhandahålls med en avsevärt större geografisk utbredning över landet eller genom att tillståndshavaren öppnar sitt nät så att andra operatörer kan erbjuda sina tjänster där. Även upplåtelse av nätkapacitet till andra operatörer bör kunna komma i fråga.

Bestämmelsen i andra stycket har utformats med ett förslag till ändring i 3 kap. 27 § konkurrenslagen (2008:579) som förebild, se prop. 2008/09:231 s. 56 ff. Det är konkurrensen på den relevanta marknaden som ska bedömas. Bestämmelsen tar bl.a. sikte på fall där andra aktörer inte kan träda in på marknaden om åtgärden vidtas. Det kan även vara så att andra operatörerna tillväxt och utveckling i övrigt hejdas eller på annat sätt hålls tillbaka.

Begreppet effektiv konkurrens har inte någon för varje enskild marknad given och fixerad innebörd. Begreppet är dynamiskt, i den meningen att konkurrensen och det tryck denna skapar när intensiteten är hög just ska generera ständig förändring i form av uppgradering genom tekniskt och ekonomiskt framåtskridande. Också en sådan utveckling av en effektiv konkurrens kan bli hämmad om en förlängning av tillståndstiden medges.

Varje avvikelser från den effektiva konkurrensen omfattas inte bestämmelsen. I begreppen snedvrider och hämma ingår att förfarandet håller tillbaka, dvs. hejdar eller dämpar, konkurrenstryckets styrka. Det ligger därvid i sakens natur att de konkurrensförsvagande effekterna ska vara av någon betydelse, för att omfattas av begreppet.

Begreppet ägnat speglar det inbyggda momentet fara för konkurrens-hämmande effekter. Det måste alltså i det enskilda fallet bedömas om en förlängning av tillståndstiden får anses i påtaglig grad riskera att hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens.

Ett beslut om att förlänga tillståndstiden innebär att tillståndet ändras. Av 8 kap. 8 § LEK följer att ett sådant beslut ska föregås av samråd med berörda parter och andra som kan ha intresse i saken.

I *tredje stycket* införs en tidsgräns för när en ansökan om förlängning måste göras för att kunna tas upp till prövning. Det finns inget som hindrar att en tillståndshavare som inte ansökt om förlängning inom den angivna tiden senare ansöker om ett nytt tillstånd. Ansökan prövas då på vanligt sätt enligt förutsättningarna i 3 kap. 6 § LEK och, i förekommande fall, efter allmän inbjudan till ansökan enligt 3 kap. 8 § LEK.

3 kap. 12 d §

Paragrafen är ny. Den behandlas i avsnitt 4.5.

Enligt *första stycket* får ett beslut om förlängning av giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme förenas med de villkor som behövs enligt den uppräkningslista som finns i 3 kap. 11 § LEK. Innan villkor ändras ska samråd ske enligt 8 kap. 8 § LEK.

När förlängning av tillståndstiden medges ska enligt *andra stycket* tillståndstidens längd och giltighetstiden för nya villkor bestämmas med

tillämpning av samma regler som när ett tillstånd meddelas för första gången. Det innebär att myndigheten särskilt ska beakta framtida förändringar i radioanvändningen, den tid som teknisk utrustning för radioanvändningen är avsedd att användas, den tekniska utveckling som kan väntas, den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen och sådant tillstånd för utsändningar som kräver tillstånd enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag.

3 kap. 23 §

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 4.6, blir det möjligt att hyra ut tillstånd eller delar tillstånd att använda radiosändare enligt de förutsättningar och på de villkor som gäller för överlåtelse av tillstånd eller del av tillstånd. Vid uthyrning av en del av ett tillstånd ska dock den uthyrda delen inte anses utgöra ett nytt tillstånd. I och med att hyrestagaren övertar uthyrarens rättigheter och skyldigheter enligt LEK för tiden efter medgivandet, ska eventuella tillsynsåtgärder under hyrestiden riktas mot hyrestagaren och inte mot uthyraren. En följd av detta är att om uthyrarens tillstånd återkallas, så upphör hyrestagarens rätt att använda radiosändare enligt tillståndet. Omvänt gäller att om hyrestagaren förorsakar att tillståndet återkallas, så har inte heller uthyraren någon rätt att fortsätta använda radiosändare. Det är också hyrestagaren som blir skyldig att betala årlig avgift enligt 8 kap. 17 § andra stycket LEK under hyrestiden. När det gäller paragrafens tillämpning i övrigt får de uttalanden som gjorts i fråga om överlåtelse av tillstånd anses tillämpliga även på uthyrning av tillstånd, se prop. 2002/03:110 s. 165 f och 373 f.

3 kap. 24 §

Paragrafen är ny. Den behandlas i avsnitt 4.6. Genom bestämmelsen blir det möjligt att besluta generella undantag från kravet på medgivande för uthyrning av tillstånd eller del av tillstånd att använda radiofrekvenser. Sådana undantag torde kunna avse t.ex. uthyrning för en kortare period i samband med evenemang av olika slag eller uthyrning av tillstånd för privat mobilradio eller uthyrning för användning av enstaka radiosändare inom ramen för ett tillstånd att använda ett visst frekvensutrymme inom ett geografiskt område.

3 kap. 25 §

Paragrafen är ny. I paragrafen har, utan någon ändring i sak, förts in den bestämmelse om överlåtelse av tillstånd eller del av tillstånd att använda nummer som tidigare fanns i 3 kap. 23 §.

4 kap. 13 §

Paragrafen har följdändrats med anledning av att vissa bestämmelser i 3 kap. 11 § har flyttats till den nya 3 kap. 11 a §.

7 kap. 6 §

Paragrafen har följdändrats med anledning av att bestämmelsen om kravet på medgivande för att få överlåta tillstånd eller del av tillstånd att använda nummer har flyttats från 3 kap. 23 § till 3 kap. 25 §.

7 kap. 10 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 7. Ändringen innebär en utvidgning av tvistlösningsförfarandets omfång. Syftet är att säkerställa ett korrekt genomförande av artikel 20.1 i det s.k. ramdirektivet (2002/21/EG) och artikel 5.4 i det s.k. tillträdesdirektivet (2002/19/EG). Genom ändringen blir det tydligt att tillsynsmyndigheten är behörig att pröva alla tvister om samtrafik och andra former av tillträde. Vad som avses med samtrafik framgår av 1 kap. 7 § LEK. I likhet med vad som gäller för andra bestämmelser i LEK som handlar om tillträde får den termen tolkas mot bakgrund av definitionen av tillträde i artikel 2 i auktorisationsdirektivet (2002/20/EG), jfr. prop. 2002/03:110 s. 165 f.

8 kap. 1 och 17 §§

Paragraferna har ändrats med anledning av att bestämmelsen om kravet på medgivande för att få överlåta tillstånd eller del av tillstånd att använda nummer har flyttats från 3 kap. 23 § till 3 kap. 25 §. Vissa språkliga justeringar har dessutom gjorts i 8 kap. 17 §§.

9.2 Lagen om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

17 kap. 4 a §

Paragrafen är ny. Den behandlas i avsnitt 5.

Genom paragrafen införs en särskild sekretessbestämmelse för ärenden om meddelande av tillstånd att använda radiosändare i sådana fall där tillstånd fördelas efter allmän inbjudan till ansökan. Enligt 3 kap. 8 § tredje stycket LEK sker då prövningen efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala ska vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa båda förfaranden. Den föreslagna sekretessbestämmelsen är tillämplig på alla dessa förfaranden. Om ett anbudsförfarande eller en kombination av ett urvalsförfarande och ett anbudsförfarande används kan även 19 kap. 3 § OSL bli tillämplig. Om flera sekretessbestämmelser kan tillämpas på en uppgift och en prövning i ett enskilt fall resulterar i att uppgiften ska lämnas ut enligt en eller flera bestämmelser samtidigt som uppgiften är sekretessbelagd enligt en eller flera andra sekretessbestämmelser följer det av 7 kap. 3 § OSL att det är de senare bestämmelserna som ska ha företräde.

Paragrafen är utformad med ett rakt skaderekvisit. Det innebär att utgångspunkten är att uppgifter i ärendet är offentliga. Sekretess torde framför allt komma i fråga för uppgifter om vem eller vilka som deltar i förfarandet och om innehållet i ingivna anbud.

Sammanfattning av betänkandet Effektivare signaler (SOU 2008:72)

Bilaga 1

Teknik- och marknadsutvecklingen har avsevärt ändrat förutsättningarna för trådlös kommunikation och radiospektrumförvaltning. Det behövs nya, framtidssäkra spelregler på radiospektrumområdet som kan ta tillvara och främja en positiv utveckling som är av stor betydelse för samhället. Det krävs också tydligare politiska ramar både för radiospektrumförvaltningen och för tillgängligheten till mobil och annan trådlös kommunikation. Nedan sammanfattas mina förslag och de skäl som framgår av kapitel 4. Här sammanfattas också den konceptuella spektrumförvaltningsmodell som framgår av kapitel 3 och som utgör en gemensam principiell grund för alla mina förslag.

Det ska gå att ringa och nå Internet överallt när som helst

Förslag: Målsättningen ska för det första vara att det alltid ska gå att använda mobil taltelefoni och en grundläggande datakommunikationstjänst till överkomliga priser där man befinner sig inom Sveriges gränser. För det andra bör hela Sveriges befolkning ha möjlighet att använda trådlöst bredband i sin bostad och på fasta arbetsställen senast år 2013. Regeringen bör vid utgången av 2013 utvärdera i vilken utsträckning målen har uppnåtts.

Användningen av telefoni och datakommunikation begränsar sig i allt mindre utsträckning till bostäder och fasta arbetsställen. Sverige ska enligt de politiska målen ligga i framkant när det gäller tillgång till elektroniska kommunikationer. Ett bredare perspektiv bör anläggas på frågan om tillgänglighet utan begränsning av den nuvarande rättsliga ramen för samhällsomfattande tjänster. Ett svenskt mål bör därför vara att användares behov av kommunikation inom Sverige tillgodoses oavsett tid, plats och förflyttning. Fullständig yttäckning är inte praktiskt möjlig. Utgångspunkten bör därför vara användarens upplevelse av tillgång till taltelefoni och en grundläggande datakommunikationstjänst som bibehålls oberoende av tid, plats och förflyttning inom Sverige. Priset för kommunikationen bör vara oberoende av platsen.

Det är osannolikt att någon marknadsdriven uppgradering eller nyanläggning av trådbunden infrastruktur sker i någon större utsträckning i eftersatta områden utanför tätorter, inklusive småorter, fram till och med 2013. Fasta, i betydelsen stationära, bredbandsanslutningar tillhandahålls i dag i första hand genom tråd. Trådlöst bredband har dock en mycket viktig roll att spela i situationer där det under en överskådlig tid saknas ekonomiska förutsättningar för trådbunden anslutning. De bostäder och fasta arbetsställen som i dagsläget inte kan få bredband bör därför till 2013 tillförsäkras möjlighet till trådlös bredbandsanslutning. Detta bör vara en anslutning med betydligt högre kapacitet än den grundläggande mobila kommunikationstjänst som beskrivs i det föregående stycket.

Förslag: I de fall riksdag och regering anser att det är viktigt att mobil eller annan trådlös kommunikation erbjuds även i delar av landet där det inte finns incitament att erbjuda sådana tjänster på kommersiell basis bör det i första hand prövas om detta kan ske via en upphandling som finansieras via offentliga medel, eller genom en fond som exempelvis byggs upp med auktionsintäkter. Om täckning ska ställas som villkor för tillstånd bör i framtiden sådana beslut fattas av regeringen.

Både auktioner och upphandling leder till en fungerande prisbildning och därmed en effektiv fördelning och användning av radiospektrum. Upphandling är framförallt lämpligt när en infrastruktur, vilken det inte finns något kommersiellt intresse att bygga ut ytterligare, behöver kompletteras med ytterligare täckning. I ett typfall dröjer det troligen flera år från det att en utbyggnad inleds till att sådan kompletterande täckning kan ske. Om en snabb utbyggnad, även i delar av landet där någon utbyggnad inte kommer ske utifrån kommersiella överväganden, är av vikt bör istället auktioner där tillstånd är villkorade med täckningskrav användas som verktyg. Mot bakgrund av mobil och annan trådlös kommunikations stora betydelse för privatpersoner, företag och myndigheter, bör framtida beslut om sådana täckningskrav fattas på politisk nivå.

Försvaret bör också betala för sin användning

Förslag: Försvarmakten bör betala avgifter för sin användning av radiofrekvenser i syfte att skapa en god resurshushållning. Avgifterna ska vara så höga att de fungerar som ett ekonomiskt styrmedel. Processen som leder fram till den s.k. frekvensupplåtelseplan där PTS beslutar om frekvenstilldelningen för Försvarmakten, bör regleras. PTS ska också årligen åiterrapportera till regeringen hur mycket frekvensutrymme som frigjorts för annan användning respektive hur mycket som upplåtits för militärt bruk och bakgrunden till fattade beslut.

Radiospektrum är begränsat. Försvarmakten disponerar en ansevärd del av denna värdefulla resurs. Mot denna bakgrund är det viktigt att så långt möjligt tillse att det frekvensutrymme som Försvarmakten disponerar utnyttjas samhällsekonomiskt effektivt, och att radiofrekvenser frigörs där så inte är fallet. Det finns därmed behov av incitament som tydliggör radiospektrums värde i förhållande till andra resurser. För att säkerställa att Försvarmakten tilldelas de frekvensband de har behov av, och att frekvensband som inte utnyttjas för militära ändamål frigörs för andra ändamål, är det nödvändigt att tillståndsmyndighetens beslut om frekvenstilldelning står på en solid grund. Av rättssäkerhetsskäl bör denna tilldelningsprocess regleras tydligt och regelbundet följas upp.

Förslag: Tillstånd ska kunna ges för definierade delar av radiospektrum. En ny tillståndstyp, blocktillstånd, som avser hela eller delar av sammanhängande frekvensblock, införs. Kravet på ny eller väsentligt ändrad radioanvändning som förutsättning för att tillämpa ett urvalsförfarande där efterfrågan på frekvenser överstiger tillgången tas bort.

Effektivitet ska i första hand vara styrande vid tillståndsgivning. Vägledande för all frekvenstilldelning, oavsett tilltänkt användningsområde, bör vara ett effektivt utnyttjande av den begränsade resurs som radiospektrum utgör. En av tillståndsmyndighetens viktigaste uppgifter är att verka för att radiospektrum används effektivt genom att bl.a. ge utrymme för rimligt störningsfri kommunikation, och att tillgodose användares intressen genom att möjliggöra ett varierat utbud av teknik och tjänster. Mina förslag är avsedda att säkerställa att så kan ske.

Det bör bli lättare att köpa och hyra radiofrekvenser

Förslag: Uthyrning av tillstånd bör uttryckligen tillåtas på samma grunder som överlåtelse. Utöver vad som följer av den dubbla tillståndsplikten för rundradiosändningar ska annan prövning än huruvida det finns skäl att anta att transaktionen inverkar menligt på konkurrensen inte ske vid överlåtelse eller uthyrning.

Radiospektrum är en allt viktigare förutsättning för elektronisk kommunikation. Efterfrågan på radiospektrum ökar, vilket gör det allt viktigare att fördela radiofrekvenser på effektivt möjligast sätt. Överlåtelse och uthyrning är ett sätt att öka utbudet av radiospektrum. Om det finns möjlighet att överlåta och hyra ut radiofrekvenser underlättas också inträdet för nya aktörer på marknader för elektronisk kommunikation. Med ett större utbud och fler aktörer på marknaden för radiospektrum kommer prisbildningen att fungera bättre vilket i sin tur kommer leda till en mer effektiv fördelning av frekvensutrymmet.

Tillståndstider bör medföra ett effektivt resursutnyttjande

Förslag: Tillstånd som tilldelats enligt 3 kap. 8 § LEK, dvs. där efterfrågan är större än utbudet, ska tas tillbaka vid tillståndstidens utgång. Huvudregeln bör dock vara rullande tillståndstider. När ett incitamentsskapande avgiftssystem tagits fram bör rullande tillståndstider gälla även för tillstånd där efterfrågan är större än utbudet. Lagen bör ändras så att kravet på viss tillståndstid tas bort, uppsägning medges och det blir tydligt att ingen presumtion för förlängning ska föreligga. Särskilda grunder bör anges för uppsägning av tillstånd.

Den osäkerhet om förlängning som råder i dag ger hög risk vid investeringar, osäkerhet på andrahandsmarknaden, otydlighet och intranspa-

rens vid slutet av tillståndstiden och höjda inträdeströsklar vid omprövningstillfället. Rullande tillståndstider maximerar däremot förutsebarhet, minimerar risk, ökar värdet på tillstånden och medför ett minimum av administrativ kostnad. Samtidigt medför rullande tillståndstider en risk för att befintliga tillståndshavare kontrollerar frekvenstillgången på ett sätt som missgynnar konkurrensen. Tillstånd som tilldelas enligt 3 kap. 8 § LEK – där efterfrågan är större än utbudet – bör därför tas tillbaka vid tillståndstidens utgång. Detta ger transparens och gör att nya aktörer kan få tillgång till attraktiva frekvenser samtidigt som en senare övergång till rullande tillståndstider möjliggörs då ett system med incitamentsskapande avgifter tagits fram. De närmare formerna för ett sådant system bör utredas i särskild ordning.

Ökat sekretesskydd behövs vid auktioner

Förslag: Lagen bör ändras så att sekretess gäller i ärende om meddelande av tillstånd att använda radiofrekvenser efter allmän inbjudan till ansökan för uppgifter i ansökningar och bud eller som i övrigt hänförs till ärendet, om det kan antas att intresset av konkurrens i auktionen motverkas om uppgiften röjs.

Intresset av konkurrens som ett medel för att uppnå effektivitet i radiospektrumanvändningen är det grundläggande skälet för att tillämpa ett inbjudningsförfarande. En förutsättning för att åstadkomma ett tillfredsställande sekretesskydd för uppgifter i samband med inbjudningsförfarande enligt 3 kap. 8 § LEK är en mycket extensiv tolkning av nuvarande 8 kap. 6 § SekrL på så sätt att den enskilde skulle kunna bedömas lida skada vid ett utlämnande av uppgifter (därför att förfarandet inte sker på ett sätt som främjar konkurrensen). En ytterligare brist är att beslut inte kan beläggas med sekretess. Eftersom konkurrens är ett medel för att uppnå effektivitet i radiospektrumanvändningen torde det också betraktas som ett allmänt ekonomiskt intresse. Syftet med de nya bestämmelser jag föreslår är att möjliggöra sekretess under hela inbjudningsförfarandets gång.

Principiella grunder

Radiospektrum är ett samhällskritiskt område som ökar i betydelse. Det saknas dock enligt min mening en tydligt formulerad politisk inriktning för området. En övergripande modell för en effektiv och framtidssäker radiospektrumförvaltning bör följa nedanstående principer, som utgör grunder för de förslag i enskilda frågor som jag redovisat ovan. Dessa principer utgör inte förslag i sig. Jag anser samtidigt att lagstiftning om en nationell radiospektrumpolicy bör övervägas.

1. Spektrumförvaltning behövs då utrymmet för användning av frekvenser är begränsat i förhållande till efterfrågan och det utan reglering finns risk för skadliga störningar.

2. Målet med spektrumförvaltningen bör ytterst vara en så samhällsekonomiskt effektiv användning som möjligt på lång sikt. Andra politiska mål bör åstadkommas med andra medel.
3. Utgångspunkten bör fortsatt vara att – inom ramarna för 1. och 2. – i största möjliga mån tillgodose var och ens efterfrågan på radiospektrum.
4. Det huvudsakliga instrumentet för spektrumförvaltning är tillstånd. Detta kan avse användning av ett visst frekvensutrymme eller av en radiosändare.
5. Undantag från tillståndsplikt ska ges i de fall det är möjligt.
6. Om efterfrågan på användning av ett visst frekvensutrymme överstiger utbudet (i form av det tillgängliga utrymmet), bör marknadsmekanismer användas för att fördela tillstånden.
7. För att maximera användares frihet att utnyttja spektrum och underlätta handel med frekvenser bör tillstånden vara utformade så att de är så teknik- och tjänsteneutrala som möjligt.
8. Tillståndsgivningen bör präglas av maximal transparens, objektivitet, förutsägbarhet, långsiktighet, icke-diskriminering och ett minimum av administrativa kostnader så att effektiv användning och konkurrens främjas.
9. Internationell samordning ska i tillämpliga fall stödja dessa principer.
10. Flera metoder behövs för att uppnå målet. Ambitionen bör vara att öka användningen av marknadsmekanismer och undantag från tillståndsplikt.

1 Förslag till lag om ändringar i LEK

Häriigenom föreskrivs i fråga om lag (2003:389) om elektronisk kommunikation

att 3 kap. 1, 6–8, 11, 12 och 23 §§ ska ha följande lydelse,
att det i 3 kap. ska införas 3 nya paragrafer, 11 a, 12 a och 24 §§,
att 7 kap. 6–7 §§ ska ha följande lydelse,
att det i 7 kap. ska införas 1 ny paragraf, 6 a §,
samt att underrubrikerna till 3 kap. ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. Rätt att använda radiofrekvenser och nummer

Radiosändare

Tillstånd att använda radiosändare

Tillstånd att använda radiofrekvenser eller radiosändare

1 §

För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda radiosändare krävs tillstånd enligt bestämmelserna i detta kapitel.

För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda radiosändare *eller radiofrekvenser utan särskilt tillstånd för radiosändare (blocktillstånd)* krävs tillstånd enligt bestämmelserna i detta kapitel.

6 §

Tillstånd att använda radiosändare *skall* beviljas, om

Tillstånd att använda radiosändare *ska* beviljas, om *användningen utgör en samhällsekonomiskt effektiv användning av radiospektrum, och*

1. det kan antas att radiosändaren kommer att användas på ett sådant sätt att risk för otillåten skadlig störning inte uppkommer,

2. radiosändaren, tillsammans med avsedd radiomottagare, är så beskaffad i tekniskt hänseende att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i en miljö som den är avsedd för,

3. *radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet,*

4. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den

3. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den

fria åsiktsbildningen,

5. radioanvändningen inte kommer att ta i anspråk frekvensutrymme som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

6. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som avses i 3 §, och

7. det inte med hänsyn till att sökanden tidigare har fått tillstånd återkallat eller något annat liknande förhållande finns skälig anledning att anta att radiosändaren kommer att användas i strid med tillståndsvillkoren.

Tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får meddelas endast om sådant tillstånd föreligger.

7 §

Antalet tillstånd som beviljas inom ett frekvensutrymme får begränsas, om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser.

Ett beslut att begränsa antalet tillstånd *skall* omprövas så snart det finns anledning till det.

fria åsiktsbildningen,

4. radioanvändningen inte kommer att ta i anspråk frekvensutrymme som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

5. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som avses i 3 §, och

6. det inte med hänsyn till att sökanden tidigare har fått tillstånd återkallat eller något annat liknande förhållande finns skälig anledning att anta att radiosändaren kommer att användas i strid med tillståndsvillkoren.

Antalet tillstånd som beviljas inom ett frekvensutrymme får begränsas om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser. När antalet tillstånd begränsas får tillstånd att använda radiofrekvenser för ett visst frekvensutrymme i visst geografiskt område meddelas utan krav på särskilt tillstånd att använda radiosändare (blocktillstånd) om förutsättningarna enligt 6 § i övrigt är uppfyllda.

Ett beslut att begränsa antalet tillstånd *ska* omprövas så snart det finns anledning till det.

8 §

När det uppkommer fråga om att meddela tillstånd att använda radiosändare för nya eller väsentligt ändrade radioanvändningar och det kan antas att det frekvensutrymme som kan avsättas för verksamheten inte är tillräckligt för att ge tillstånd åt alla som vill och skulle kunna bedriva sådan verksamhet, skall prövning ske efter allmän inbjudan till ansökan, om inte särskilda skäl föranleder annat. Detsamma gäller när det frekvensutrymme som avsatts för en viss radioanvändning utökas eller på annat sätt medger att ytterligare tillstånd meddelas.

Första stycket gäller inte sådan radioanvändning som

1. huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen,

2. är avsedd för privat bruk, eller

3. behövs för verksamhet som bedrivs i syfte att tillgodose allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Prövning enligt första stycket *skall* ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet *skall* vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa förfaranden.

När antalet tillstånd har begränsats enligt 7 § och det kan antas att det tillgängliga frekvensutrymme inte är tillräckligt för att ge tillstånd åt alla som vill och skulle kunna använda frekvensutrymme, ska prövning ske efter allmän inbjudan till ansökan, om inte särskilda skäl föranleder annat. Detsamma gäller när det frekvensutrymme som avsatts för en viss radioanvändning utökas eller på annat sätt medger att ytterligare tillstånd meddelas.

Prövning enligt första stycket *ska* ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet *ska* vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa förfaranden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en allmän inbjudan enligt första stycket, vilken radioanvändning som omfattas av undantaget i andra stycket 3 och om förfarande enligt tredje stycket.

11 §

Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,

2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,

3. *täckning och utbyggnad inom landet,*

4. antennens och i övrigt radiosändarens beskaffenhet,

5. det geografiska område inom vilket en mobil radiosändare får användas,

6. var antennen till en fast radio-

3. antennens och i övrigt radiosändarens beskaffenhet,

4. det geografiska område inom vilket en mobil radiosändare får användas,

5. var antennen till en fast radio-

sändare *skall* vara belägen,

7. kompetenskrav för den som *skall* handha radioanläggningen,

8. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,

9. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser *skall* uppställas som villkor när den som *skall* tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

10. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,

11. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt

12. annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

sändare *ska* vara belägen,

6. kompetenskrav för den som *ska* handha radioanläggningen,

7. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,

8. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser *ska* uppställas som villkor när den som *ska* tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

9. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser *samt*

10. annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

11 a §

Blocktillstånd får förenas med villkor om

1. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,

2. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,

3. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser *ska* uppställas som villkor när den som *ska* tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

4. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,

5. åtaganden som har gjorts i

samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, Bilaga 2

6. tekniska villkor, t.ex. i form av radiogränssnitt, och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande samt

7. täckning och utbyggnad inom landet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om villkor enligt andra stycket 7.

12 §

Tillstånd skall beviljas för en bestämd tid. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

När giltighetstiden för tillstånd och tillståndsvillkor bestäms skall särskilt beaktas

1. framtida förändringar i radioanvändningen,

2. den tid som sändaren är avsedd att användas,

3. den tekniska utveckling som kan väntas,

4. den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen, och

5. sådant tillstånd som enligt 6 § andra stycket utgör förutsättning för tillstånd att använda radiosändare.

Tillstånd som meddelats med stöd av 3 kap. 8 § ska beviljas för en bestämd tid. Även annat tillstånd får tidsbestämmas. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

Tillstånd som meddelats på obestämd tid ska förenas med en uppsägningstid. För sådana tillstånd får också en inledande tidsperiod bestämmas inom vilket tillståndet inte får sägas upp.

Vid uppsägningstidens eller giltighetstidens utgång ska tillståndet återgå.

12 a §

När uppsägningstiden eller giltighetstiden för tillstånd och tillståndsvillkor bestäms ska särskilt beaktas

1. framtida förändringar i radioanvändningen,

2. den tid som sändaren är avsedd att användas,

3. den tekniska utveckling som

kan väntas,

4. den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen, och

5. sådant tillstånd som enligt 6 § andra stycket utgör förutsättning för tillstånd att använda radiosändare.

Överlåtelse av tillstånd

Överlåtelse och uthyrning av tillstånd

23 §

Tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare eller nummer får överlåtas efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet. Sådant medgivande skall lämnas, om

1. förvärvaren uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillståndet meddelades,

2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen,

3. överlåtelsen inte leder till ändrad användning av radiofrekvenserna, om denna är harmoniserad enligt bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, och

4. det inte finns något annat särskilt skäl mot det.

Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet. Vid överlåtelse av del av tillstånd skall den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid medgivandet får myndigheten meddela de nya eller ändrade villkor som överlåtelsen föranleder.

En överlåtelse i strid med denna paragraf är utan verkan.

Tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare, nummer eller frekvenser får överlåtas eller hyras ut efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet. Sådant medgivande ska lämnas, om det inte finns skäl att anta att överlåtelsen eller uthyrningen inverkar menligt på konkurrensen. Vid överlåtelse gäller dessutom att medgivande får lämnas endast om förvärvaren uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillstånd meddelades.

Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet. Vid överlåtelse av del av tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid uthyrning kvarstår ansvaret för användningen av radiosändaren eller nummer och övriga skyldigheter enligt denna lag på tillståndshavaren.

En överlåtelse eller uthyrning i strid med denna paragraf är ogiltig.

Närmare föreskrifter

24 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om att särskild avgift får tas ut av den som med stöd av 3 kap. 3 § använder frekvenser eller radiosändare.

7 kap.

6 §

Ett tillstånd får återkallas och tillståndsvillkor ändras omedelbart, om

1. ett sådant tillstånd som avses i 3 kap. 6 § andra stycket har upphört att gälla, om inte särskilda skäl talar mot en återkallelse,

2. den som har sökt tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter av betydelse för tillståndet,

3. *förändringar inom radiotekniken eller* ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas,

3. ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas,

4. tillståndshavaren trots påminnelse inte betalar avgift enligt 8 kap. 17 eller 18 §, eller

5. tillståndshavaren begär att tillståndet *skall* återkallas.

5. tillståndshavaren begär att tillståndet *ska* återkallas.

Tillståndsvillkor får också ändras omedelbart i fall som avses i 3 kap. 23 §.

Ett tillstånd får återkallas enligt första stycket 1–3 endast om ändamålet med återkallelsen inte lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

6 a §

Ett tillstånd får sägas upp om

1. *ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas,*

2. *användningen medför en ineffektiv fragmentering av radio-*

3. förändringar inom radiotekniken medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas och det finns särskilda skäl med hänsyn till intresset av en effektiv användning av radiofrekvenser eller

4. det finns särskilda skäl med hänsyn till behovet av att säkerställa lagens övergripande mål.

7 §

Ändring av frekvenstilldelning för rundradiosändning får beslutas, om det är nödvändig för att nya användare *skall* få möjlighet att bedriva sådan verksamhet.

En återkallelse av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkor på grund av förändringar inom radiotekniken får beslutas endast om det finns synnerliga skäl med hänsyn till intresset av en effektiv användning av radiofrekvenser. I detta sammanhang skall det särskilt beaktas i vilken utsträckning rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen uppnåtts och vilka effekterna blir på tillståndshavarens verksamhet av en återkallelse eller ändring av tillståndsvillkoren.

Ändring av frekvenstilldelning för rundradiosändning får beslutas, om det är nödvändig för att nya användare *ska* få möjlighet att bedriva sådan verksamhet.

Ändring av tillståndsvillkor på grund av förändringar inom radiotekniken får beslutas om det finns särskilda skäl med hänsyn till intresset av en effektiv användning av radiofrekvenser. I detta sammanhang ska det särskilt beaktas i vilken utsträckning rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen uppnåtts och vilka effekterna blir på tillståndshavarens verksamhet av en återkallelse eller ändring av tillståndsvillkoren.

2 Förslag till lag om ändringar i sekretesslagen

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100) att det i 6 kap. ska införas en ny paragraf, 9 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

9 §

I ärende om meddelande av tillstånd att använda radiofrekvenser efter allmän inbjudan till ansökan gäller sekretess för uppgifter i ansökningar och bud eller som i övrigt hänförs till ärendet om det kan antas att intresset av konkurrens i auktionen motverkas om uppgiften röjs.

Remissvar har inkommit från Ericsson, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Försvarsmakten, Generic Mobile Systems Sweden AB, Glesbygdsverket, Hi3G Access AB, ICE.net AB (f.d Nordisk Mobiltelefon Sverige AB), Institutet för tillväxtpolitiska studier, Intel Sweden AB, IT & Telekomföretagen, Justitiekanslern, Justitieombudsmannen, Kammarrätten i Stockholm, Konkurrensverket, Krisberedskapsmyndigheten, Kungliga Tekniska Högskolan (Centrum för Trådlösa System), Lantbrukarnas riksförbund, Länsrätten i Stockholms län, Länsstyrelserna i Örebro och Uppsala län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Näringslivets Telekomförening, Post- och telestyrelsen, Radio- och TV-verket, SES Sirius AB, Statens räddningsverk, Statskontoret, Stockholms handelskammare, Svenska stadsnätetsföreningen, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges Radio AB, Swedish Network Users' Society (SNUS), Tele2 Sverige AB, Telenor Sverige AB, TeliaSonera AB, Teracom AB och Verket för innovationssystem.